

4-29-2018

04 Naim Bey - Memoirs II

Krikor Guerguerian

Follow this and additional works at: https://commons.clarku.edu/naim_bey

Recommended Citation

Guerguerian, Krikor, "04 Naim Bey - Memoirs II" (2018). *Naim Bey*. 4.
https://commons.clarku.edu/naim_bey/4

This Book is brought to you for free and open access by the Private Materials (Archive 2) at Clark Digital Commons. It has been accepted for inclusion in Naim Bey by an authorized administrator of Clark Digital Commons. For more information, please contact mkrikonis@clarku.edu, jodolan@clarku.edu.

NAIM

Photocopies
and
Transliteration

DOSSIER

VI

Manuscript
of Naim Bey

Copies of Documents

باب اول / ^{قائمه} کرامت بری اوده دکنی
 سزا بندن انا ^{بر کوبی} بانه الله . قاعده
 صده ~~بوصف~~ بوم بوم عقده البلامه و زره
 حد لذیر ... فکله بولس فوه قوی بوم عقده و در دست
 ایدیه ~~بوصف~~ بعد التمه بوم عقده
 کبر اطفال نیمه در اولی اهل شلو

بر باب حبابه ابع معاله لی اوزان الله عدله
 نوری کما باز رنی در کما - سوا ایدی
 « صده قد - بوم عقده کبر اول بوقدی اهل کده
 زوره کوندر کله اشخا رسیده اوزاری بولونگی
 محمد اول فرخ سوقا کوبه - اشاخ ایدر لیدی «
 اوزان دالی - کیدیه - دالی مو صبح دیو ...

بوابی زوالی هر چه اوزانیه قهله
 بولس دایره کضم ادراس معادنی خیار در افزنیان
 واسطه کفر بایلیو

اوله سهه قفا سفه اسطانه اولونه مرغ و بندنه فوزه
 معونی لقبی یا - افزنده از بارنده هر دو موده قور
 افندی معونه دلانده داخله نظارنی حیده اسطانه
 ایدیک دیوه . . . حوجه درزه ^{نومه} بو اود زینده
 صوفیوه افندی ^{راجعند ایدیوه} . . . اندا وریوه .
~~انکاسنیق الیله ندره~~ ^{مده ده افانده}
 ایتیدیلد ریلویه . . . فایحویه ^{مده ده}
 خدیجی اوری وریلیدی . . . صوفیوه افندی ندره
 راجعند ایدی . . . حیده اسطانی نظارنده اوری قضاغ
 اولدی زنجیره عهد لاهد لوری بیت بو ارم ^{مالا اسنه}
 قاجمه بو ^{اچمه} . . . بو ارمه ^{دازره} ای افغان
 مده ده . . . ایلای ایدر طیده ^{ریه یا ایدر}
 ایدیوه . . . سوقیا ^{اچمه} . . . ایلای کی ^{مقله} او اوصافی
 دانی ده قول ایدیوه . . . ربارکده ^{اچمه}
 صوفیوه افندی زادن ده . . . ایلوی ^{ای شهر} استقلالی
 ایسر بر قارینله اذه . . .

۷
 معده رجاج ورم رطبه کوریکور طاقه بار
 قادیه دائره بکزدی. بویا بویک برهکت و بکدی
 قادیه طبعی زره دره آلودنی سوزل اولونده. قادیه بولمانده
 قادیه یا نذک اولوننی مانی عقده حج رس بید رکتی
 بولس دار کونده ~~عقلی بر ارضه~~ قادیه
 سوبیدی. قادیه حج برک سوبیدی
 سزادر کوه استکه بکدی. قادیه حج برک سوبیدی
 ولوز اولی دینه استکه احدی دولایسه رخ است

بولوندننی اوله ده نیم - دوغ ایدی
 بولس دائره کی بولمانده ماسکت استر دی بولس بولس
 قادیه یا بولمانده بولس حسی و نلس ایله ایدینه
عینایی سلطان نامه
عینایی سلطان نامه
 قادیه ای بیدی
 حسیه حسیه دی
 بولس حسیه دی
 وقیده ده نفعه برک دکدی
 طرفه طرله
 ادلا بولنجی حسیه بوی سوبیدی
 بولس قزک دسد رفقای مشی ده فولادی

۱۱

و جبهه داران خود را در این راه
 کفایت ندیدند و در این راه
 کربلا حیده قتلوار درها بر جبهه با کربلا حیده
 امیر سوزانی سوزانند اندر در راه قارلو موقوفه
 کوندلیدید ، آورده سوزانیدید .

سوزانیدید غریب : عیاله سوزانیدید با کربلا حیده
 اما سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید
 رفا کربلا حیده سوزانیدید سوزانیدید
 بولونان سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید
 سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید

سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید
 سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید
 سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید
 سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید

سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید
 سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید
 سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید
 سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید سوزانیدید

انچه اندر بر او آورده سوخته نموده به آتياخ اندر بر او
دره باز بوي و اني ده مرغچه ديوي -

با لوز قيسوي قوزي افندي طرفه انده ط
بر بابي كچه سله سازه جديده ده سانه اولديني
خانه ده جيفي يدره قارلقه كوتورولو كه
قورسوخلا اولديردى و خيالهس ده قنه جوارنجي
اسلام زارينه رفته ايدردى ايرلي كونه رگا
مع جيه دارينه معلى به ويدردى

سويس ، خورق و سار او طرفه چه ارمدن قورونهدن
اوي روم قند قانقارلقه لوبارده يازلدن قانقارلقه كورارد
شك بر خنده ايدرن صاماط حله لوندردن
ط بهي ، « ادي بيايه » طرفه كچه ايرني قنلري قور
انلاق ايدردى لغدي قرانه انده لغوي معلى به

كجه زقار كچه صاماط خنده اوده لورده بهلارني
بوچه خالده كي نيمجي كوردر طرفه انلاق ايدردن

٦

را حبه نظامت اهورتدی ۱۰۰۰ و ۲۰۰۰ ندر
 ندر قنارک جور تدر
 اهورتدی ۱۰۰۰ « مواس » مواسه لوز ، دبار
 ولا تدر ۱۰۰۰ مواسه اولوز ، اسی رنده اولوز ندر
 و فاق حبه لوز خلاقه اسی حبه مواسه اطفالک
 حیتم ممانه لوز خلاقه اولوز ، خد ممانه
 قول ایددی اسی - اولوز - ~~...~~
 ولا تدر ۱۰۰۰ رنده - لوز حبه
 طول تدر ۱۰۰۰ رنده اسی لوز اسی
 و اسی - مواسه - ممانه لوز و حبه لوز
 اولوز ندر ۱۰۰۰ مواسه اولوز -
 را حبه نظامت اهورتدی ۱۰۰۰ ندر لوز
 ندر قنارک جور تدر
 اسی حبه مواسه لوز خلاقه اسی حبه مواسه
 اولوز ندر ۱۰۰۰ ممانه لوز و حبه لوز
 ندر ۱۰۰۰ و لوز لوز
 ندر ۱۰۰۰ و لوز لوز

20

✓

را حیدر نظامتہ | پرستار تاریخ ۱۸۶۹ء

تذائقہ سیر

میں سے لے کر

تاریخ ۱۸۶۹ء

میں سے لے کر

» اعلیٰ و مورخ بھارتیہ حکم اسی قدر سید کے
از روح انبیا کی خواہش سے منبہ اوستی سیر
بالفعل سو قدری جہت توہ اولیہ -
پرستار تاریخ ۱۸۶۹ء

را حیدر نظامتہ | پرستار

تذائقہ سیر

» زور سنجی تک منظر اعلیٰ کا تاریخ منبہ اوستی
پرستار تاریخ ۱۸۶۹ء

۱۸۶۹ء لودلووم خرابیہ ایضاً ایسٹری

اسی راجہ اشرف علی خاں صاحب اعلیٰ اوستی

بیم حکم حکومتی منبہ انبیا کی تمام تک انحصاری نامہ

تجدید اولاً جندہ لوبان منبہ قانویہ اوستی کو بوجہ

دو - دو - ز منبہ منبہ لادہ اوستی -

۱۲
 چنانچه نورانی اولیاد را که به حقیقت آمده اند
 اولیاد و اجای مظالم ابدیه مأمور را از آنده
 نزل بود کبیری . روم ابدی ، چوکی
 چنانچه اخوان عابدی .
 بویج در شده اولیاد روم قدومه سولیدر قدوم ابدی
 سواسی ~~چنانچه~~ چنانچه آمده غایب عقیق و نواسی
 بر فیض اولیاد مأمورین اهل بیت نباد زینیه
 مقاومت ابدی . نرسنه کبیری طوقند بر میو .
 منع نیز چون کلمه فاشمقام بوخیزان قدوم عیسی
 بیفیه . چنانچه . مقاومت ابدی به حقیقت اهل بابیه
 بوخادیه ~~فرا~~ فرا ابدی . بهنیه و اصل اولیاد
 فاشمقام از فریض ~~کند~~ کبیری به فریضه کوند رومیو .
 بوخیزان کبیری اولیاد ابدی بهنیه فاشمقام ابدی
 خرابیه باز بویو . زحیفی مور و کبیری
 کبیری

بوی

را فدی تقاضا کرده اورده مفاد فقهی است
 کتب و اندیشه ای که در آنجا آمده است مورد
 ادب و برائت می نماید لزوم بود - حیانه تنقا اعلا دارا جبرین
 دقت حرف ایستاده - بود و در اندک الهیه منقاد -
 را فدی تقاضا کرده

را فدی تقاضا کرده
 موم خیرینت مورد نیت -

ارند ایچون زکرا اخذند ، بلکه ، چاکویدی عقدنامه
 فاله لیه دیو بایده خدمت خوده مشوئی قبول ایده - ک لشکری
 هیه عقدیند و اینجیم قد - با فدا می اری اعلا و بعضه دلا بایده
 آنا - فدینی مکه - اتمه اولی فی حاله - اسباب فخر اول
 عقدی شریف معالیه اشتباهه او اولوزمانه لویه طوفی بینه
 طوفی - منافی اسطغیریند کوند - ل لکرونه جو رتبه الیه
 عده دولت لیه و خدمت ایچی بر زحمت فارغ شده
 راقم - فایده دینک حبالجی له حیانه و فقیه
 نقد چاکر طبعی اوله خفیه خدمت خوده می بسیار مفاد می

لیکھ

تقدیر آید یہ میری اہمائیہ ہوئی مجھے دھیانت انہیں نہ مبدیہ و بربک
 اور دارہ حقا۔ لہذا فادہ، جو کہ جو ہے ہذا اور اولیہ
 لیزر می و ناہ فی مقدر۔ لولسودہ ہو بایدہ ہی مقدرہ قول ایلماس
 و ستر یہ شدہ در کتتہ ما کسفریہ و سفاکتہ حیاتیہ انجاریہ لیس
 بار دہ بالوائفہ بایدہ ریلو اجابہ اقا سیدی اور اردہ بلا واسطہ
 قائمہ آیدہ بلکہ چلنے توبہ مہر رتیزار چاہیہ۔ وہ اضاعہ اوقا تہ
 میں ویرہ کتتہ۔ مزلوک امور سوجا نہ مدخر انہی لزمی
 رد و قومانہ تقدیر و بد لغا۔ یہیہ شدہ نفیاً جبر لیس۔ بو خورہ
 انکدام ایلماس ما موریدہ قولیہ اندیشہ انہی ریل مقصد حقیقی تک
 استعمالہ جائز لری لزومہ تلمنی و سنی مدوح تا نجد صفتہ
 مفر ایوانیاسی کتتہ دہ متلدہ۔

راخندلای
 کتتہ

حب وہ نیند افندہ رتتہ / پساوہ
 تاخی مفرہ و تقدیرات عورتیہ۔

صفتی نالی کتتہ۔ بائی تختہ۔ اشخاص معلومہ افطہ۔ و کتتہ
 اختواریہ عقدہ۔ اجرائی تحقیقہ و و تائیدہ لاندہ اشتغالہ
 ما موریدہ اور فرمہ لوندہ۔ علیہ کتتہ اور دہی و طبیعی

جواب

در جواب مدبر بیگانهی معاد و نماند به اسطه و نمکبار
 در جواب مدبر بیگانهی اسطه و نمکبار
 تا به نیند باز بیاوندی نماند اقسام نماند
 مورثی -

صفتها - صفتها مو - بیگانه نماند نماند اسطه او نماند
 مودی بیگانه - مودی اولونامه از نماند آنچه زبانی نماند
 اسطه نماند و اصل اولونامه اسطه نماند
 اسباب طبعی نماند و خانه نماند -
 علیه جفا نماند اولونامه نماند -
 نماند لازم نماند نماند نماند نماند

نماند نماند اسطه نماند نماند نماند
 نماند نماند نماند نماند نماند
 نماند نماند نماند نماند نماند
 نماند نماند نماند نماند نماند
 نماند نماند نماند نماند نماند

بوتذاف اوزرینه بولسا رازرکی طرفنه درک تحقیق
 ایا اولونه رحه بولکد محفوظاً. اوقیانجیجه به انبایح اولورده
 هری بر عورش انلاف اندرلید -
 حب و لایحه

۷۷۷

مقد حب جواننده اعطاه ایدینه
 ارمدیک بلافانه ران منله اعطانه لرینه توقدی
 راضیه خاطر
 کماله اولورده ۷۷۱
 انبایح

باید نه برده حب منصفه اعطاه اولدوق جوان کویله بر حوره
 مع جوبلرله و بوزدالی مع جوبلر ارنه فور تولد قوری قویله
 اعطاه اولوند حده یارده جابویه یلا مقدری - بوتذاف
 اوزرینه اطراف از سوار راند رور بیقرارله
 ریلو نقد بایدله کویله اواج و بر حوقدی انلاف ایدرله

ارنی اولینی وارنید خفته بودم - نظام اجا ایوبنیک
 هاده درسه به نه دوام ایچ مفربک انما نده بودم
 کمال صداقتد جاسیفده لثقه بی با عیاشو . خطه ای بر طرفه
 حادته ایلمند -
 عبداللہ

۸۰۹
 قول بودینده بنفسمه اولان انصاف معلوم اجا دینک
 ضابطه اجنه طرفه کوردلوب ظهورا فریند اولدنی
 ایلمند اولدینده بوندرن همامه رفید آجیفده
 بر اقامت صعبه نوم اولونور -
 طمس

فلاکت ، مغالت ، ختک بوزک کونک بدی کوز
 ارنی اولونور - بوند بودورده حوراره کورومنه ، طور
 بوندرن بوندرن طوطی دلک ، لاسیک اولمه ، و حیدانه
 بیری صید لاره حورده ایلی . اطمانه ، اورکنا
 ضابطه بوندرن لری ، کور بوزورده ، عهده بوزورده
 بوی خ آلا - طمس یانک بو حیا بیری بوزورده حورده
 حادته ایلمند ، اورکنا ایلمند . حفظ بوزورده
 موطنی کورمانه الت اوستادور اولونور
 حادته ایلمند

۱۱
بکبرک که رنی عهد جازنده اطامه اندک
ریون نظاره از تاره صده اندیه ی شوقیه
ویردکای کوی الیو
حیدرآباد

۱۲
۳
ارکهرید بالاوه کندیدینه النی و اتدیر کزنک
نفریه او کبیرک ده همتی خطه اطامه رنیه سوو و
افامده
راضیه
طمنه

نه قد خوب
خاله حقیقی
جوینده نظاره
وای
صده ده
البرص
ارند صقده

قاله می

صوب ولایت

۸۵۴

محتاج؟ حمایه و اعانه بکرمش جوید و کهدای اسلامیه
 انبیا و امامی موجد آئینه آفتابیه مرفند لبقه
 مرتبی تولید انبیه چه اولاد به طعم انجمن معده مدومات
 طغیه بند اعانه رای اجون مصارف زاده اختیاری
 موافق رعد - بکبیر کوفیه خا خدرین رفیق
 ایا؟ و کدی - اعانه ایلمده اولادین راه
 نبیا - اخیه موافق سوسه انجمنی ^{کامیون}

داده بود

نه قد - همه معتزک
 رفیق کله می الطایره طقم زوالی معتزک بید جعدی
 رفیق زود جوید کور و کور - نیام معتزک مودوم
 رفیق -

اور فائز انفاغیرو۔ برالحامہ عا دامی۔ ظہا ایدرم
 ایسی مادام خوف اولہ جہ۔ برانکی بوز اطفال معصومی
 طویلہ، طویلہ تدریکہ، مادی کو بچندہ بافتہ
 سو اید پوری بروعت والی فی ذریعہ جو۔

مع جوید داری ایضا اید پوری۔ فقط اچھدہ
 بی سو پوری پوری دی
 لورعتی مادام جو جو جھدہ برانا مفعی ارا اید پوری
 اولدی نیا تمہ التوری

مہومند بومارہ ریل بولدی۔ بوشید مومارہ
 طویلہ جہ اورادہ بول برانیامی نہ اچھدہ۔
 اورادہ باقیمہ جھدہ دیدی۔ مفعی بولردہ
 بوی۔ ران اولدی ریل ایدی۔ مئی بولدن

سودہ دارادہ سنہ سہ مامو۔ اید بیدیم۔ جو جھدہ زہل
 مامو۔ مامی ورانجید ارا کی۔ جو جھدہ، اورادہ
 عہد لار بیا۔ کوندر بر جھدہ دا۔ سہ ارا کی
 او طور اچھتم۔ اورادہ دم مع جوید داری

تخصیاتی توکتہ ی۔ لای تخصیاتی کہہ پوری

5

0

تأخر استی . الیه بوزولدی . بدی سزای
 صدہ بوجہ صفہ زہی اولدی استانور کوندرلدر
 ار بوری دره زانده ، علمت یا ساره صی
 اسلامت اولدین نیه و بدنی توفیق فرمقتا -
 انار نه ، بابا زه صید فدائی اطه ، اوله
 طمیه نیم طه بوی بکدی ده اولدو شکره حیا زدی
 قوم برکت تاریخی که له سه سو قاج خالی عجب
 نسبت نه یی ساسه بار ایدیه جند
 عهد ولایت

۷۹۵
 انحصار معصوم نه معاصرت لیدیه ایدیه عهدی نظم
 و طایبان حادی نند افروز قبولده باس بوقدره
 حقیقتیه اولدو اشکور بیدوره اضاءه ما فی موجب
 اور حقیق مستفیده ضایع ایدیه حقوقی مناجه استانور
 زور زور و شکره / قانونی

14

طوبی و غیری

لونه آمدلییه ، ریه کینه ، هزار بنیاه ، هو با حیا
 عتله لرنیک حلهه افمنه واسطندی نظا - نیک
 سفاه لی سفا اقامه ای اقتضایه الله ولایه عاقله
 سوده انیه ولولدره لولدره بصدی اولدره
 رفه هوارنده ای حمام موقی بحر اوانه سفا لقایدی
 اطفال دلوان ال زیاده اوراره سرف
 وضایح الحذر - بی باده ای سعادت
 اوراره سیردوسی مدبریمی سعادت عبدالاحد
 نون کله ترانده - حی بی بوجیه فی
 فکر سیردی او اصالحی فله مور و سینه
 فی جود شی برده اولدریمه سول نامه
 قمبر کله ممدور رنیاره ای اخلاق سرف الوانی
 او کونه نیکم برده ای بریده سرف
 اندی اولدریمه سورا ، رانجیار
 مقدس حانی المهدی

کورد

Naim's handwriting
with a pencil
page 1

باب آنکه ^{قائمه} بر روی آورده دکنی
 سزا بماند آنکه میوه بر کوهی باشد انچه . فایده
 صده ~~بوضوح~~ بودم بر هر قدری البه با همه او زده
 حد بزیور . فکند بر کوه قوف هر قدری در دست
 ایستاده ~~بوضوح~~ بعد از آنکه هر قدر
 کبر اطفال نبرد . اولی اهل شکر
 بر باب جوابه اجماع معانی او را که از عبد واحد
 نوری کما باز دینی در کتاب استادی
 لا کونه قدر به هر قدر که کبر اول قدری اهل شکر
 زود که کوند سله انچه از آمدن او باری بود که
 محمد اول فرخ سوزنا عمود . انچه است برندی
 او را درانی . کید بود . دان من صبح دیو
 بر آبی زوالی هر چه او را به قسم
 میسی را ز هر قسم اداری معانی خیار در افزین
 و انچه سزا بماند

Manuscript
of Naim Bey

Copies of Documents

Transliteration

Bapta anasız, babasız kalmış, biri on, diğeri sekiz yaşlarında, iki çocuğu bir köylü yanına almış, bir kaç gün sonra, bu adam bu çocukları elbesâ yapmak üzere Halebe getiriyor. Kadıasker polis karakolu çocukları derdest ediyor. Bad-el-tahtı çocukların kimsesiz etfâl-ı yetimiden olduğu anlaşılıyor.

Bu bapta cereyan eden muamele-i evrakın altına Abdülahat Nuri Beyin yazdığı derkenar şuydu: "Her ne kadar bu çocukların kimsesiz oldukları anlaşılmissa da, Zor'a gönderilen eşhas arasında akrabaları bulunması muhtemel olduğundan sevkiyatı umumiyeğe ittiba ettirilmeleri", evrak valiye gidiyor, vali mucibince diyor. Bu iki zavallı çocuk o zaman polis dairesi kısmı idarî muavini Haşadur Efendinin vasıtasıyla kurtarılıyor.

1. Naim Bey's ^{second} booklet, ^{page 1.} Bibliotheque Nubar, Paris. Missing in AP, EP, FP. Photocopy of handwriting of Naim Bey is available.

published for the first time

English translation

In Bab a villager adopted two Armenian orphans, one ten years, the other eight years old, both having lost their father and mother. After days later the villager bro^ugth the boys to Aleppo to provide clothes for them.

The children were arrested and brought to the police station. An enquiry established that both were orphans. Abdulahad Nuri Bey wrote the following marginal note from the investigation papers: "Although it is understood that these boys have no one, they must, however, be subjected to general deportation, since they may find some relatives from among the deportees, in Der Zor."

The papers were submitted to the Governor General, who wrote: "Follow instructions."

These two poor boys finally were saved through the effort of Khachadur Efendi, an officer in the police station. 1

Transliteration

Bapta anasız, babasız kalmış,
biri on, diğeri sekiz yaşlarında,
iki çocuğu bir köylü yanına almış,
bir kaç gün sonra, bu adam bu
çocukları elbesâ yapmak üzere
Halebe getiriyor. Kadıasker
polis karakolu çocukları derdest
ediyor. Bad-el-tahtı çocukların
kimsesiz etfâl-ı yetimiden
olduğu anlaşılıyor.

Bu bapta cereyan eden muame-
lei evrakın altına Abdülahat Nuri
Beyin yazdığı derkenar şuydu:
"Her ne kadar bu çocukların
kimsesiz oldukları anlaşılmiş-
sa da, Zor'a gönderilen eşhas
arasında akrabaları bulunması
muhtemel olduğundan sevkiyatı
umumiyeve ittiba ettirilmeleri",
evrak valiye gidiyor, vali mucibince
diyor. Bu iki zavallı çocuk
o zaman polis dairesi kısmı idarî
muavini Haşadur Efendinin vasıta-
siyle kurtarılıyor.

1. Naim Bey's booklet, Bibliotheque Nubar, Paris. Missing in AP, EP, FP. Photocopy of handwriting of Naim Bey is available.

published for the first time.

English translation

In Bab a villager adopted two
Armenian orphans, one ten years,
the other eight years old, both
having lost their father and mother.
After days later the villager brogth
the boys to Aleppo to provide clothes
for them.

The children were arrested and
brought to the police station. An
enquiry established that both were
orphans. Abdulahad Nuri Bey wrote
the following marginal note from the
investigation papers: "Although it
is understood that these boys have
no one, they must, however, be sub-
jected to general deportation, since
they may find some relatives from
among the deportees, in Der Zor."

The papers were submitted to
the Governor General, who wrote: ""
Follow instructions."

These two poor boys finally
were saved through the effort of
Khachadur Efendi, an officer in the
police station. 1

ALLAH

Bapta anasız, babasız kalmış, biri on, diğeri sekiz yaşlarına, iki çocuğu bir köylü yanına almış, bir kaç gün sonra, bu adam bu çocukları elbise yapmak üzere Halebe getiriyor. Kadı asker polis karakolu çocukları derdest ediyor. Ba^d-el-tahtı çocukların kimsesiz etfâli yetimiden olduğu anlaşılıyor.

Bu bap^te cereyan eden muameleli evrakın altına Abd^ulaha^d Nuri Beyin yazdığı derkenar şuy^udu:

"Her ne kadar bu çocukların kimsesiz oldukları anlaşılmissa^de, Zora gönderilen eşhas arasında akrabaları bulunması muhtemel olduğundan sevkiyatı umumiyeye ittiba ettirilmeleri", evrak valiye gidiyor, vali mucibince diyor. Bu iki zavallı çocuk o z^aman polis dairesi kısmı idarî muavini Haçadur Efendinin vasıtasıyla kurtarılıyor.)

1) missing in A.P. EP. FP.

Two orphans ordered to ~~go to~~ find ^{their} there relatives among the dead ^{in New} 202

Comment by Naim Efendi:

In Bab (a village near Aleppo) a villager adopted two Armenian boys, one ten years old, the other eight years old, both orphans without mother and father.

^{A few? later}
Some days after the villager brought the boys to Aleppo to provide clothes for them.

The children were arrested and brought to the police station. An enquiry established that both were orphans.

Upon the investigation papers Abdulahad Noori Bey wrote the following apostil (marginal note): "Although it is understood that these boys have no one, they have, however, ^{must} to be subjected to the general deportations, ^{since} because they may find some relatives ^{from} among the deportees ^{in New} 202."

The papers were submitted to the Governor-General, who wrote: "Follow ~~the~~ instructions".

These two poor boys finally were saved through the ^{effort} care of Hachadoor Efendi, who was an officer (muavin) in the police station 15)

15 - AP missing
EP -
FP "
~~FP~~ 1

Naim's handwriting
page 2

او فرموده که ای سبطه اسطوره اولو که منم جوینده نورانه
 معونی لغبیا - افندی از بارنده هر چه موده نورانی
 افندی موده دلانده داخده نظمانی هدیه اسطوره
 اندیکه دیو - ^{عجوبه} ^{دانه} ^{زاده} ^{بواز} ^{ادرسند}
 جوینده افندی واجب ایوب - ^{اند} ^{در} ^{دیو}
~~ایستاد~~ ^{ایستاد} ^{ایستاد} ^{ایستاد} ^{ایستاد} ^{ایستاد} ^{ایستاد} ^{ایستاد}
 ایستاد ^{دنیو} - ^{فایده} ^{هدیه} ^{موده} ^{ده}
 خدیجه امی ویرلی - ^{جوینده} ^{افندی} ^{نذر}
 واجب ایوب - ^{هدیه} ^{اسطوری} ^{نقارنه} ^{اری} ^{نقارنه}
 اولدی ^{نحال} ^{عهد} ^{لاحد} ^{نوری} ^{بیت} ^{بورام} ^{سال} ^{اسطوره}
 منده ده - ^{فایده} ^{بوره} ^{بوره} ^{بوره} ^{بوره} ^{بوره} ^{بوره} ^{بوره}
 ایوب - ^{سوق} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید}
 زانی ده ^{قول} ^{ایوب} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید}
 جوینده افندی زنده - ^{دیار} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید}
 ایوب ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید} ^{باید}

It is requested that
the ~~proper~~ inquiries be made
to ~~obtain~~ ^{acquire} police records
pertaining to each; & to learn how
many members, other family
& relatives are still alive. -

All the information was to have
been entered in the register
alongside each name.

The answer to this telegram
has not been received -

As soon as possible, prepare
what was previously requested
& advise. -

p. 10

Evvelce Muarra kazasına iskân olunan muhacirinden Kozan mebusu Nalbandyan efendinin akrabalarından Soğomon Kuyumcuyan efendi mebusun delâletile Dahiliye Nezareti Halepte iskân ediniz diyor. Muhacirin dairesine gelen bu emir üzerine Soğomon efendi muracaat ediyor, istida veriyor, istidasının altına Muarrada ikamet etmelidir deniliyor.

Bir kaç gün sonra Muarranın tahliyesi emri verildi. Soğomon efendi tekrar muracaat etti. Halepte iskânı nezaretin emri iktizasından olduğu halde Abdulahad Nuri Bey bu adam mademki Muarradan kalkmış buraya gelmiş, burada daireyi izan ediyor, sevkiyatı umumiyeye ittiba ettirilmelidir diye yazıyor, vali de kabul ediyor. 1)

Bu bapteki muameleti evrak, sahibi Soğomon efendi mezdinde dir.

Diyarbakir mahalîsinden kimsesiz bir kadının elinde içerisi Ermenilik istiklâlîni

page 11

1) Missing in Ap. Ep, FP.

Among the deportees settled in the burg of Maara, Solomom Kuyumjian, a relative of Nalbandian Efendi, Deputy of Kozan, had received from the Ministry of the Interior authorization to stay in Aleppo.

When this order came, Salomom Efendi had recourse and gave a request to the office (Dayire) of the Direction of deportations.

Below the request was added ^{marginal note} an apostil: "He must stay in Maara", a few days after an order was given to deport Maara; Salomom Efendi gave an other request.

In spite of the fact that the Ministry of the Interior had permitted that he may stay in Aleppo, however Abdulahad Nopri Bey had written that this man had escaped from Maara to Aleppo, and was ^{annoying} bothering the Office of the Direction; ^{or therefore} let him go with the general deportations.

The vali approved this.

The papers about this matter are with Salomom Efendi.

16 I. Ap: no; Ep: No, Fp: no, only Tp: 2 . This ^{indicates} means that Aram Andonian had not made use of this ^{text} in his book.

16 - Tp 2

Naim's handwriting
page 3

۷
 معر تا ج رسم بر خطه نور مویور . طباغه بار
 قادیه دائره بر کتلی . بوا بون بر اکتی در لک
 قادیه صغیر زه دره لکینی سو آل اولوندی . قادیه بولخانده
 قدیمی یا ندرت اولدنی هیتی عقده چی رسی بیه رکتی
 سوسوردی . ~~اولس دایرینه~~ ~~عمری بر اولده~~ ~~قادیه~~
 سزادر کوه اناج یا کدی . قادیه چی برک سوسوردی
 دیور دایلی دیه . اناج . اجای دولایسیه مزایت

بولوندنی اولده نیم - وچ ایدی .
 بولس دائره کی بوجاننده شایکت انبر دی بر لک
 قادیه بی بولس . ~~بوجاننده~~ ~~عینایی سلطان~~
~~قادیه~~ ~~انی بی~~ ~~بوجاننده~~ ~~بوجاننده~~
 قادیه انی بی . ~~بوجاننده~~ ~~بوجاننده~~
 جبه ، جانی دی . ~~بوجاننده~~ ~~بوجاننده~~
 دقیزده نینه برک دهی . ~~بوجاننده~~ ~~بوجاننده~~
 خرفه هر لک ، ~~بوجاننده~~ ~~بوجاننده~~
 دلا بونجی جانی بی بری کوبور . ~~بوجاننده~~ ~~بوجاننده~~
 بولس قیل دسدر رفقای ~~بوجاننده~~ ~~بوجاننده~~

3

musavver bir taç, mürâsse^em bir tabak görülüyor. Tabakla beraber kadın daireye getirildi. Buna büyük bir ehemmiyet verildi. Kadına tabağı nereden aldığı sual olundu. Kadın bu tabağın kadimen yanlarında olduğunu, mahiyeti hakkında hiç bir şey bilmediğini söyledi.

Jandarma dairesinde hususî bir odada bu kadına sekiz on gün işkence yapıldı. Kadın hiç bir şey söylemedi ve bu zavallı kadın, işkence, açlık dolayısıyla nihayet bulunduğu odada teslimi ruh etti.

Polis dairesi bu cinayetlere müşareket etmezdi, Polis Müdürü Fikri Bey bu hususta pek büyük hâmiyet ve namus etmiştir.

Antepli
Ayıntaplı Sultan namında bir kadın altı yedi işçiden ibaret bir terzihane açmış, çalışıyordu. İşçiler dul ve kimsesiz kadın ve kızıdan başka bir şey değildi. Bu işçilerden bir tanesi polis tarafından tutulmuş, on beş on altı yaşlarında bir kız olan bu işçi çalıştığı yeri söylüyor, bu işgüzar polis kızın diğer rûfêkası mesailini de toplıyor.

Naim's handwriting

p. 4

ملا محمد داری / موه اولویور / یوم فخر خوده فخر نوره
 خیم خدی خوندیشه جلیب / نوردالی خادیه وقیلر
 لیا حیده قلنزار / ده بر جوتدی بکرنه طوبیونره
 امیر سوغاتی سکر / اندر لریه قارلق مرقغه
 کوندر لریه / اورا دانه سوه ایله لریه

سوه خونه غریب / عیاله سوغاتیه بیلارده
 اسایه نیماق مرز بویه اهلنده / دادجه ده جود ویده
 بفا جکونه اولس مکنده / اهدا ائمه اهدا لری نند اهدا بکرن
 بولوناه / ائمه عیاله اهدا لری خیر لره بر ادم ده اورا ده
 حمله / حقدنیه اهدا لری خیر لره بر ادم ده اورا ده
 اهدا ایدویور / فقط سوغاتیخ قور نوزاریور
 هد قدیمویور / بورا ده راحنه ایدویور / عیاله
 مرز بونک / کندی جودوم ده / اهدا ایدیکنده
 مملته اعاده کن اسرحم ایدویور / مرز بونک جودوم
 معال ایدویور / بر ادمه ریف خا نیل اهدا
 ایدویور اهل کندی عیاله / عبدالاحد نوری باب
 ده زنده / اهدا ائمه ده / سوغاتیخ اشتیاق
 هانز اولایه بغه زورده / عیاله کده کوزی

A woman from Diarbekir, without any protection^{or}, was seen carrying a plate with^{an} Armenian coat-of-arms^{up} on it.

She was brought before the General Deportations Committee with^{the} plate, and asked where she had got^{the} that plate.¹

The woman answered^{replied} that it had been in her house^{family for} a long time, and she did not know^{where} whence it was^{had been} brought.

She was taken to a special cell in the gendarmerie station, where she was tortured^{tortured} ~~eight~~ ^{ten} days, in order to find^{out} where she had got^{the} the plate.

file brief But the poor woman did not know. She finally died ^{during} ~~in the~~ midst of these tortures, which were ^{further} aggravated by hunger. 17

17 1. Ap: 100-101, Ep: 40, Fp: 76, Tp: 2-3

p 2 and 3

hiz |
 muhacirin dairesine sevk olunuyor. Böyle bir kaç kuruş kazanarak geçinmek fikriyle çalışan bu zavallı kadın ve kızlar göya Halepte kalırlarsa daha bir çokları başlarına toplanarak umuru sevkiyatı sektedar ederler diye Karlık mevkiine gönderildiler, oradan sevk edildiler.

Şu vaka çok garip.

p. 13 |
 Amasya sancağının Merzifon^a ehalisinden bir aile sevkiyat^a başlamadan bir kaç gün^e evvelisi memleketlerinde ihtida etmiş ve o sırada Çorumda bulunan aile reisine ihtidalarını telegrafla bildirmişler. Hademe ile çocuklarının ihtidasını haber alan bu adam da orada ihtida ediyor, fakat sevkiyattan kurtulamıyor. Halebe kadar geliyor, burada müracaat ediyor. Ailesi Merzifonda kendisi Çorumda ihtida ettiğinden, memleketine iadesini istirham ediyor. Merzifondan Çorumdan sual edildi. Bu adamın Yusuf Ziya namıyla ihtida ettiği anlaşıldığı halde, Abdela^uhad^t Nuri Bey, "Her ne kadar ihtida etmiş se de sevkiyattan istisnası caiz olamıyacağından, Zorda aileside kendisine

This episode is very amazing:

The members of a family from Marsofan town in the sanjak of Amassya, had become Moslems ^a before ^a few days of the starting of the deportations, and they reported this fact by telegram to Choroom where the head of the family, ^{who} ^{was} ^{at} ^{Choroom} ^{at} that time.

The latter himself became Moslem when he learned that his wife and children had done so, but he ^{did} ~~does~~ not succeed ^{to} ^{save} himself from deportation.

In Aleppo, where he finally ^{went} ~~has gone~~, he produced a request reporting that he became Moslem in Choroom ^{just} as well as his family had done so in Marsofan, and asked to be allowed to return to his country.

The authorities received information from Marsofan as well as from Choroom, that this man had accepted the Moslem religion and that he was called Yoosof Zia.

From Maktenie says he

In spite of this, Abdulahad Noori Bey wrote ^u ~~about him~~: "Although he had become Moslem, as ^a ^{there} ^{is} ^{no} ^{exception} from the deportation, he must be sent to Zor with the general ^{caravan} convoy of the deportees, and his family must go there to join him".

The Governor-General approved this decision. 19

19 ^{missing} L. Ap: 211, Ep: ~~no~~, Fp: 147-148, Tp: 4-5

This means that this text ~~had~~ ^{was} not been translated into English and published in the volume of Aram Andonian, in London 1920, and ~~is that~~ of AHRA, in the ~~reproduction~~ ^{reproduction} publications of 1964 and 1965, "The memoirs of Naim Bey", neglected to be translated.

in The Report

Naim's handwriting
p. 5

انچه انديريده او زده سوخته نموده به اتباع انديري
 ريه بازيوت و ان ده مويجه ديور -
 با انده قومي قومي افدي طرفه انده
 با باكي سيمه سخته سخته جديده ده سخته اولدي
 خانه ده هيچا يديره قارلفه كوتور و لور كه
 قور سونه اولدي ردي و خيازيك ده قنده جوارني
 سلام زارينه رفته ايدلي ايرسي كود رگا
 مع صيه دازينه صلي به ديودي
 بويي ، خورج و سار او طرفه صيه ارمون قندوندي
 اوي روم قنده قانقارنه لوبارده بارلي قانقارم كورارده
 شني رفته تين ايدرل صماسا صيه لوند رول
 ما بهني ، « ادي بياره » طرفه صيه ارمي قندوندي
 انلا ف ايدلي نفدي خانه اندي نفدي صيه
 كينه زنده ميكي صماسا خنده اوده لورده بيارني
 بويجه خانه كي نيمجي كور در طرفه انلا ف ايدلي

3

5

iltihak ettirilmek üzere sevkiyatı umumiyyeye ittiba ettirilmesi", diye yazıyor, vali de mucibince diyor.

q. 14 / Bab-El-Farac komseri Fevzi ^E efendi tarafından Ankaralı bir papaz gece saat sekizde Cideydede sakin olduğu hanedn çıkarılarak Karlığa götürülürken kurşunla öldürüldü ve cenazesi de kışla civarındaki İslâm mezarlığına defnedildi, ertesi gün resmen muhacirin dairesine malumat verildi.

Sivas, Harput ve sair o taraftan gelen Ermenilerin katl ve nehlere emri Rumka^e kaymakamlığına buradan yazıldı. Kaymakam Kürtlerden müteşekkil bir çete teşkil ederek Samsat cihetine gönderilerek Behesni Adıyaman tarikiyle gelen Ermeni kabileleri katl ve itlaf edildi. Naaşları Fırata atıldı, takribi malumatı resmîyeye nazar^aen yalnız Samsat cihetinden on dört bin Ermeni bu çete halindeki yağmacı Kürtler tarafından itlaf edilmiştir.

Fevzi Efendi, Police Commissioner of Bab-El-Faraj /in Aleppo/
 one night at 8:00 P.M. went to Jideyde, a quarter /of Aleppo/ ^{drove} ~~drived~~ out
 from ^{his own} home an Armenian priest ^{from} from Ankara and killed him by a ^{gun} bullet
 on the ^{road} way to Karluk.

The corpse of the priest was buried in the Moslem cemetery ^{near} ~~nearby~~ ^{the}
 military camp, and the following day this fact was reported to the office
 of the General Committee for Deportations. † 20

The order to massacre and plunder ^{the} Armenians coming from Sivas,
 Harpoot and other provinces, was sent from/Aleppo/ here to the kaimakam
 Of Room Kale. The kaimakam formed a special gang composed of Kurds and
 sent them to Samosat, where they massacred and annihilated ^{the} the Armenian
 caravans coming via Behesni - ^{via} Adyaman. They threw the corpses into ^{the} Euphrate.
 In accordance ^{with} the official reports ^{about} 14,000 Armenians were
 massacred and plundered ^{alone} only ^{by} Samosat by the ^{Kurds} gang composed of Kurd. 21
 (in the vicinity of) ^{pillagers}

- 20 1. Ap: 101, Ep: 40, Fp: 75-76, Tp: 5
 - 21 2. Ap: ¹⁶⁰ missing, Ep: missing, Fp: missing, Tp: 5
- 113-114

Naim's handwriting.

p. 6

decoded telegram no 603
of Talaat

and decoded telegram no 502

راغبه نظامت | هرتهف ١٤٤ د ٢٠٤ نردو
مده وقتد اقدامک مورنبرد
اصولیه بهیلوله « مواس ، موزو الویز ، دنبارک

درآتدیزه مور اولوزب انهای رطده اوبندینک
دنی جبهه کمیز خواجه این عمل ~~مخبر~~ اطفالک
خاتم عمایه لردو طقدو اولادله ، خد نظارله

قول ایله دی آخه اولونو . ~~باید~~ استفساره

ولا تید راخته . بوی هر قعدل
علاقه

طوبه تدر رجه ضایع اسکانه لرینه اغازندی

و اهاف - صو - مناسبه لیه بویاج و صایای لازمه ده

رولوزک نسیمه بیلیغ اولونو .
راغبه نظامت ما ^{باید} ١٤٤ د ٢٠٤ نردو لوزو فی

نند اقدامک مورنبرد . ~~باید~~ ریحانی

این هر معار نفی زکوری خفده . اجوی اولونینک

اولونانه معله نیک فادیه و هر خفدیده ده

نسیمی و بویابده . مأیوریه مؤنزه ~~باید~~ اکتدای

15

Dahiliye Nezaretinin 5 Teşrini Sani 331 ve 603 ^{u a a t} nümerolu şifreli telegrafnamesidir. ^u suretidir

"Sivas, Mamuret-El- Aziz, Diyarbekir vilâyetlerinden sevk olunup esnai ebeveynlerinin vefatı hasebiyle kimsesiz kalan eşhası malûme atfalinın bir takım Müslüman aileler tarafından evlâtlığa ² hizmetkârlığa kabul edildiği istihbar olunuyor. Vilâyetiniz dahilinde bu gibi çocukların toplatılarak menatıklı iskâniyelerine izamları ve ^a ehaliye suveri mün^aessibe ile bu bapta vesayai lâzım^ede bulunulması tamamen tebliğ olunur.

TP. 38

Dahiliye Nezaretinin 3 Eylül 331 ve 502 ^{u a a u} nümerolu ^u şifreli telegrafnamesi suretidir: ^{numaralı}

"Eşhası malûme nüfusu zükur hakkında icrası evvelce tebliğ olunan muamel^einin kadın ve çocuklarına da teşmili ve bu bapta ^a memureyi mütemey^xne istihdamı tavsiye olunur."

3 Eylül 331.

Dahiliye Nazırlığı;
Talat.

Jandarma Kumandanıyla görüşünüz mü
Abdul Ahad Nuri Beye.

5 minbu.

Vali:
Mustafa Abdülhalik

AP. 151, Photo 152

FP. 107-8 Photo 109

EP. 5455

F. p. 107-108
Photo 109

16
TP. 38

16

326

No 603.

^{order} Cipher-telegram sent to the Government of Aleppo ^{from} by the Ministry of the Interior:

We are informed that ^{children} the little ~~ones~~ belonging to the Armenians from Sivas, Mamuret-Ul-Aziz, Diarbekir and Erzeroom, ^{being} are adopted as servants when they are ^{orphans} left alone through the death of their parents.

We inform you by this circular ^{telegram} that you are to collect all such children in your province and send them ^{directly designated} to the places of deportation, and also to ^{be} give the necessary instructions ~~to the people~~ regarding this matter to ~~the people~~ ^{as you deem} it fit.

November 5, 1915,

The Minister of ~~the~~ Interior:

Talât.

See the Police Commissioner.

To the ^{Deputy} Vice-Chairman of the General Committee for Deportees.

November 7, /1915/.

Vali (Governor General)

Mustafa Abdulhalik.

22 f. 1. Photo: Ap: 184, 180, Ep: 59, Fp: 128, Tp: 6 and 38.

of the original, the original is preserved in
Bibliothèque Nubar, Paris.

Naim's handwriting
p. 7

decoded telegram of Talaat
No 537

decoded telegram of Talaat
No 544

راجه تقاضا | ^{۱۸۲۲} تاریخ ۲۵ نوامبر
 تقاضای رسیدگی
 در خصوص...
 ...
 ...

« اصل و مورثه بصفه نیک بر خاتم ارباب فارسی
 از ردای اندکدی خالو...
 بالنظره موقدی...
 ...

راجه تقاضا | ^{۱۸۲۲} تاریخ ۲۵ نوامبر
 تقاضای رسیدگی
 در خصوص...
 ...

« زور سنجی نطفه...
 ۱۸۲۲ نوامبر...
 ...

انای راجه...
 ...
 ...

Dahiliye Nezaretinin 29 Eylül 331 tarih^{ve} 537 n^omerolu^{ve} şifreli telegrafnamesidir:

3

"^ahili ve memurinden bazılarının bir takım Ermeni kadınlarıyla izdivaç ettⁱikleri haber alınıyor. Şiddetle meni ile o gibi kadınların biltefrik ^szevkleri ehemmiyetle tavsiye olunur."

18

Dahiliye Nezaretinin 3 Teşrinî Evvel 331 tarih ve 544 n^omerolu şifreli telegrafnamesi suretidir:

p17

4

"Zor sancağının mıntakaî iskân ittihazından maksat evvelce 2 Eylül 331 tarih ve 1843 n^omerolu mahrem tahriratla izah edilmiştir. Esnai rah^tça eşhası malûme haklarında ^aşhalinin icra edecekleri bilumum ceraim hükümetin takip ettiği gayenin istihsalini temin etmiş olacağından, bu bap^tta takibatı kanuniye icrasına mahal yoktur. Zor ve Urfa müt^aesarrıflıklarına tebligatı lâzime icra olunmuştur."

See

Tp. 37

Fr. p 142
143 photo

3 Teşrinî evvel 331

Dahiliye Nazırı

Talâr

Muhacirin Müdüriyeti Umumiyesi Meavimliğine

5 minhu

Vali
Mustofa Abdolhalik.

No 544

^{copy} Cipher-telegram sent to the Government of Aleppo by ^{from} the Ministry of the Interior.

The purpose why the ^(district) ~~sanjak~~ ^{area} of Zor was chosen as a place of deportation was explained by the secret decree dated September 2, 1915 and No 1843.

As all the crimes to be committed by the population along the way against 'Certain People' /the Armenians/ will serve to effect the ultimate ~~real~~ ^{goals} purpose of the Government, there is no need for legal proceedings with regard to these.

The necessary instructions have also been sent to the Governments of Zor and ^{der} Urfa. ¹

October 3, 1915.

~~The Minister of the Interior:~~

Talât.

Deputy -

To the ~~Vice-Chairman~~ of the General Committee for Deportations:

October 5.

Vali:

Mustafa Abdulhalik.

24 1. Ap: 203, Ep: 63, Fp: 141, Tp 7 & 37.

photo AP. 209

The original of this telegram is preserved in Bibliothèque Nubar, Paris.

Naim's handwriting
copy of The decoded telegram
No 553 of Talaat

راقد لغات ...
نقد افشاگر ...

مؤلف: ...

...
...
...

...

... تاریخ ۱۹۰۲ ...
...
...

...
...
...

~~...~~

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...

Dahiliye Nezaretinin 12 Teşrini Evvel 331 563^{de}
^{u a a u} nümerolu şifreli telegrafnamesi şifredir:

"25 Eylûl 331 tarihli ve 1923^{u a a u} nümerolu mahrem
 tahriratlı^a istenilen evrakın bir haftaya kadar tanzim ve
 irsalı".

Bu mahrem tahriratta deniliyor ^{de} idi ki Dört Yol, Hacı, Mersin Ermenilerinden bazılarının taltifleriyle harp esnasında ihtilâl çıkarmak için Taşnak^u tsutyun^u istihzaratta bulunduğu ve her tarafça levâzîm^a ihtilâliyenin hazırlanmış olduğunu mübeyyin ifadei tahririyelerinin kendi yazı ve imzalarını havi olduğu halde irsal^e ve bu adamların her eşhası ma^aru-
 feden olmasına dikkat edilmesi.

No 537.

^{oded} Cipher-telegram sent to the Government of Aleppo by ^{from} the Ministry of ~~the~~ Interior:

4

"We hear that some of the ^{men} people and officials are marrying Armenian women.

We strictly prohibit this, and urgently recommend that these women shall be ^{taken} picked out and sent away /to the desert/.

September 29, 1915.

The Minister of ~~the~~ Interior:

Talât.

To the Vice-Chairman of the General Committee for Deportations.

October 3, 1915.

Vali:

Mustafa Abdulhalik." 25

25 / Ap: 154, Ep: 55, Fp: 108, Tp: 7 and 36.

Tp:7 is the Turkish text of the ^{oded} cipher-telegram copied by Naim Efendi, and Tp: 36 is the text of the Turkish original, reproduction: p

original is preserved in Bibliothèque Nubar, Paris.

- 1. No 745, 9 KANUNU. EVVEL-331, Talât, p. 34
Photo No 115
- 2. No 853, 25 KANUNUSANI 332, Talât p. 32
Photo No 113
- 3. No 860, 2 Şubat 332, Talât p. 31
Photo No 112
- 4. No 845⁰, 16 KANUNUSANI 332 Talât p. 29
Photo No 109.
- 5. No 830, 12 KANUNUSANI 332 Talât, p. 27
Photo No 108
- 6. No 820, 4 KANUNUSANI 332, Talât, p. 26
Photo No 107
- 7. No 809, 29 KANUNU EVVEL 331, Talât, p. 25
Photo No 104
- 8. No 801 26 KANUNU EVVEL 331, Talât p. 23
Photo No 106
- 9. No 745 11 KANUNU EVVEL 331, Talât p. 22
Photo No 105
- 10. No 7~~8~~⁶2 17 " " 331, Talât p. 22
Photo No 105
- 11. No 723 3 " " 331 Talât, p. 21
Photo No 103
- 12.
- 13. No 691, 23 Teşrinisani 331, Talât, p. 20
Photo No 102

1. No 502, 3 Eylül 331, Talât, p. 6
Photo No 121, p. 6
2. No 503 Nov 5, 1915 Talât p. 15
3. No 537
4. " 544 3 Teşrinievvel 331, Talât, p. 7
Photo 122 p. 7
5. " 563 p. 8

Naim's handwriting

p. 9.

commenting the telegram

Bu telegraf üzerine bazı tertibat yapıldı ise de ne suretle, kimler vasıtası ile bunu bilemiyorum.

O sırada bir kaç kişi tutuldu. Mahsus haps edildi, divanı harp âzasından bir zabıt, adliyeden bir zat, ^M Muhacirin ^M müdürü Eyup Beyden müteşekkil bir heyet tarafından bazı ifadeler alındığını biliyorum, hattâ bu adamların fotograf-ları da çıkarttırılacaktı, neticeden malûmat alamadım.

Yollarda aç susuz bırakılmalarına dikkat edilmesi için buradan jandarmalara emir verilirdi. ^{Bat} ~~Eyup~~ fevkalâde sevk memuru Muharrem Beye 20 ^J ^U Kanunı Sani 332 tarih ve 344 ^{u a a c} nümerolu ^M Muhacirin ^M müdürüiyeti ^U ^U umumiye muavinlerinden yazılan mahrem tahriratın suretidir:

"Vilâyetin zâtı beyninde ^U ^U itimadı dairesinin bu itimada tebaen uhdenize tevdi ettiği vazifenin ehemmiyetini takdir edeceğinize eminim^X.

bu yetki
doküman
kayıtlar

Y. 20

8291
FP.72

6
6

Naim's handwriting

fp. 10

copy: Telegram of Abdulahad
Nuri Bey

با بدنه ...
 قلمه ...
 وقت ...
 نیمی ...
 حب ...
 اید ...

...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...

"Bapta hiç Ermeninin kalmasına müsaade etmiyeceksiniz, sevkiyatta göstereceğiniz şiddet, sürat takip ettiğiniz neticeyi temin edebilir. Yalnız yollarda, meydanda cesed bırakmamağa dikkat ediniz ve bu bapta istihdan edeceğiniz adamlara verilecek, ücretin miktarı azamısını bildiriniz.

" Vesaiti nakliye tedarikiyle meşğûl olmayınız, maşiyen de gidebilirler, şu günlerde gelen haftalık vefiyat cetveli mucibi memnuniyet değildir. Bundan anlaşılıyor ki bu adamlar orada pek rahat yaşıyorlar. Seyyahate çıkar gibi sevkiyet olmaz, şikâyete, ferhada ehemmiyet vermeyiniz. Vilâyetten kaymakamlığa da tebliğatı lâzıme icra edildi, gayret ediniz.»

in the original

20 KANUNUSANİ 332.

MUHACİRİN MÜDÜRİYETİ

UMUMİ MUAVİNİ;

Abdulhak Nuri.

Naim's hand writing
p. 11
commenting document

لونه آمدلییه ، دلیه چینیه ، هزار بنیاده ، جو باجیه
عالمه لرنیک حلهده ان من دا کا ندی نظار نیک
مفده کی متذ افتادمی اقتضایه آکلبه ولایه جو شده زی
موجوده اتیه ولولدره لولدره بفری اولدره

رفته جوآرندگی حمام موشی بجز اوانه مسالمتابیت
اطفال دلوان ای زیاده اوارده منف
دضالوح ای شدره . بی بده کی معیسات
اورده بیدو بی مدغمی معافی عدالاته
نورن بجه زردنده . هنی به بوجیه بی
فکر لکدری . او اصرانک طیه مور و شنه
فی جود شمی برده اولدره شه . رسول نامده
فوسب کده ممدور دنبارده ان اخلاق لهنک اولان
ادکره نه نامکیز بزم ایله بی برابره آرد
اندی . اولدره برده برودا ، بر اختیار

Levon Emirzeyan, Toros Çağlasyan, Dişçekenjan,
Hazarabetyan, Çorbacıyan ailelerinin Halepte ikamet ve
iskânları nezaretin şifreli telegrafnamesi iktizasından iken,
vilâyet bu aileleri sevk etmiş ve yollarda bunlardan bazıları
ölmüştür.

Rakka civarındaki Hamam mevkiî bir mahşeri emvat ve
sefalet ^{ti}idat, etfal ve nisvan en ziyade orada telef ve zayı
olmuşlardır. Bu bap^ateki malûmat evrakı resmiye dosâyesi
Müdürü müdâri Umumi Muavini Abdela^thâ^t Nuri Beyin nezdindedir. Hakkı
Bey bu faciayı katmerleştirdi. O sağ kalmış sürünen bir kaç
yüz yetimi birden öldürtmüş, Resul namında komiserlikten
matru^tğ, dünyadaki ahlâksızlığın envaini öğreⁿmiş, namussuz
bir Rumeliliyi bu işlere memur etti, öldürmek bir sevda, bir
itiyadı mukaddes halini almıştı.

Naim's handwriting

p. 12

the case of an Armenian girl

کامیابی در شرف است و در نزدیکی راه جبهه اندام
پیش از شورش و اجای مظالم ابدیه مأمور را از امده
اولی و در جبهه کبیدی . مردم املای ، جوی
نزد جبهه ای اقوامی عا برندی .
پونج در شده ادیس روم فدره سولیه بر قد جاید اندی
سویسی همیشه کیناز اکنده غایبه عصف و نغوسی
بریند او؟ سنه مأموریند اهلبت نجاوزینه
مقاومت ابدیه . نرسنه کیری طوفوند بر جوی .
نفسه نی چون کله فاشمقام بوخیزل قدی عثمان
بجهد بر کبیدی . مقاومت ابدیه جانی اکلابیه
بوقادیه خط فای ابدیه . بهنی بر و اصل دلوی .
فاشمقام از فاشمقام سز نشیب بر مغزه کوند ریور .
و فیزی قدی انکم ابدیه بنی فاشمقامت و ده
نوریه باز جوی . ز جیزی مورد و کدی برل

Mamafih şurasını unutmamalıdır ki istihdam olunan ve mezalim eden memurlar arasında Türk yok gibiy^{ti}di, Çerkez, Çeçen gibi akvandan ibaret ^{ti}idi.

Bundan dört mah evvelisi Rumkaledede şöyle bir vaka cereyan etti: Sivaslı Be^ynaz isminde gayet âfif ve namuslu bir kız üç sene memurinin, ^aehalinin tecavüzuna mukavemet ediyor, namusuna kimseyi dokundur^rmıy^on. Nihayet son gelen kaymakam bu kızın ismetini yıkmaya çalışıyor. Mukavemet edemeyeceğini anlıyan bu kadın firar ediyor. Behesniye vasıl oluyor. Kaymakam arkasından sekiz kişilik bir müfreze gönderiyor ve kızı sirkatle ittiham ederek Behesni kaymakamlığına bir de tahrirat yazıyor, kızcağızı sürükliyerek ^{ö ü ü}gtarıyorlar.

Naim's handwriting

p. 13

copy of the decoded telegram
dispatched by Mustapha Abdul
Halik to Talaat, asking to
dismiss Ali Suad Bey, Governor
of Zor.

عبد و لا تفرقه زور مندی شود به غلبه را خود نظر رتد
باز دیو بد خویر اندک صورتید -

شما نسیه نوند زور ار سیدک فوسر قدر اورده بر قید رسته و تا اسما به کلمه
کنند دره بر انفسه فضای مذکور ه تبوه حله جبهه مد ریسی و بی علی الاحد نوری زور
زور روح اهل کلمه و بوندرک زور مندی علی معاد به فرشته به باله التزام الیقوتی
کونر لسته - زور الیهی توحید هغه جهت موقیف حاکم بر فضا ده بیکر چه
از منک بنده بپوش ، داند بونه ای اسما کردله موقیا اج ایدیمای موجب
بنولجا اوله صبی زور علی اشکار - بازنده - در رتبه کور سر ماسد -
من - ارج بوند هغه هک نصاحب رحی - کس شیخ - حید برده - جوده اولوب
رد اند زور آ زورند و کی خاتم بوندرک نو الندی ناکه به بانیا - د بوندرک
ابوندرک بوندرک زورند بر نید خور اولوب همه - او طرف بوند علیه ارمید
شور خور تر لسته به معاد به عبا بنید - نال اولوبور که بونوع دولای ده غبی
معاد کبه عد بوند در - کونرت خمالی یا بونور همد به موقیانک تا خری
انجا ای بونوع ایضای هغه هک فوط - زور منی هغه - نوندرک بوندرک -

ایمان بوند اولی

دانی ایضای
صفتی هک شیخ

زور نظر روح ایضای هک شیخ
صفتی هک شیخ

بعضه بر زورده ایندی ایضای هک شیخ
صفتی هک شیخ
بعضه بر زورده ایندی ایضای هک شیخ
صفتی هک شیخ
بعضه بر زورده ایندی ایضای هک شیخ
صفتی هک شیخ
بعضه بر زورده ایندی ایضای هک شیخ
صفتی هک شیخ

Halep vilâyetinde ^N Zor ^M mütesarrıfı Ali Suat Bey aleyhinde ^D Dahiliye ^N nezaretine yazılan tahriratın suretidir:

"Ras-Ül-Ayne gönderilen Ermenilerin şimdiye kadar orada bırakılarak adeta iskân edildikleri geçenlerde berai teftiş kazai mezkûre giden ^M muhacirin ^M müdürü ^U umumisi ^M muavini Abdêlahâd ^T Nuri Beyin raporundan anlaşılmış ve bunların Zor ^M mütesarrıfı Ali Suat Bey tarafından bililtizam ^a alıkonulduğu gösterilmiştir. Ras-Ül-Ayn gibi küçük, fakat ehemmiyeti mevkiyeyi haiz bir kazada binlerce Ermeninin kalması, vesait yok gibi esbab serdile sevkiyat icra edilmemesi mucibi mesuliyet olacağı tekrar aleltekerrar yazılmışsa da bir netice görülmemiştir. Müşarileyhin bunlar hakkındaki tesahüp ve ^a himyesi şayanı hayret bir derecede olup rivayete nazaren nezdindeki bir takım çocukların tuâletlerini bizzat yapar ve bunların ebeveynlerinin felâketlerini mersiye han olurmuş. O tarafa gönderilen Ermeniler şu suretle başka bir ^a seadeti hayatiyeye nail oluyorlarki bundan dolayı da Ali Suat Beye medyundurlar. Bu halin temadisi bilmeceburiye Halepten sevkiyatın tehirini intaç edeceğinden ifai muktezası menutu rayi samii ^N nezaret penahileridir.

23 Kânun-^U Evvel 331

Vali Mustafa Abdülhalik

2) Dahiliye Nezaretinden 15 Kânun-^U Sani 332 tarihli Halep vilâyetine yazılan şifrenin suretidir:

8 Bazı yerlerde açılan eytamhanelere eşhası malûme etfâlinin ^e kabul edildiği anlaşılmaktadır. Bunların yaşamalarından, hayatlarından ^e devletçe mazarattan başka bir şey mevcut olmadığı halde maksadı hakikiyi ya idrak edememek acı ve yahut istihfaf etmek emelile bu gibilerin iase ve idamei hayatlarına

Naim's handwriting p. 14
copy of the decoded telegram
of Talaat

copy of an other decoded telegram
of Talaat

چنانچه ، ادره بسی کبریه قطعاً از منته خلایق منزل اولی و ثانی
توجیه اینها که اینها فی الواقع قوی ، ادره ایچونه اریجه
اینها را نامسباید ادره ایچونه بنام اولی و ثانی .
راخذ از جامع
طیفة

راخذ نظام شد / با کوه اولی و ثانی نارنجی حسب ولایت

مفردی تند افتاد صورتید .
الک زیاد از اولی و ثانی چنانچه لازم که اینها معلومه
ضوف - همانند موریه ، قدرتی شبهه فی محله - نیز از منته ایچونه
تجویز اولی و ثانی خطار دند - ماهیت تجویز ایچونه فاره
ساعت او کبریک من مضاری محله - آگاه کوه - محله ایچونه نور اولی و ثانی

راخذ نظام
طیفة

راخذ نظام شد / با کوه اولی و ثانی نارنجی
مفردی تند افتاد صورتید .

اینها معلومه ایچونه با کوه اولی و ثانی چنانچه لازم که اینها معلومه
ضوف - همانند موریه ، قدرتی شبهه فی محله - نیز از منته ایچونه
تجویز اولی و ثانی خطار دند - ماهیت تجویز ایچونه فاره
ساعت او کبریک من مضاری محله - آگاه کوه - محله ایچونه نور اولی و ثانی
راخذ نظام
طیفة

çalışmak ve onlara acımak hükümetin katiyen arzusunun hilafına meşgul olmak demektir. Bu gibi ^eatfalin eytamhanelere kabulü onlar için ayrıca eytamhane teşisi ile uğraşılmaması tebliğ olunur.

Dahiliye Nazırı

Talât

Dahiliye Nezaretinin 1 Kânunı Evvel 331 tarihli Halep vilâyetine şifreli telegrafnamesi suretidir:

9 En ziyade izaleî vücutlarına çalışılması lâzım gelen eşhası malüme sınıfı ruhbanının Suriye, Kûdus gibi şüpheli mahallere gitmelerine müsaade edilmesi tecviz olunamıyacak hatalardandır. Mahiyeti şahsiyetleri ikâ fesada müsait o gibilerin mahalli menfaları ademdir. Ona göre muamele icrası tavsiye olunur.

Dahiliye Nazırı

Talât

Dahiliye Nezaretinin Halep vilâyetine 20 Şubat 332 tarihli şifreli telegrafnamesinin suretidir:

10 Eşhası malüme erbabı esnafının hidematı askeriyede istihdamlarına ordu kumandanlıkları tarafından gösterilen "lüzum ledel teemmül bunlar manatıkı harbiyeye gönderilemiyecekleri gibi şehirlerde de kalmaları caiz olamayacağından aileleri sevkiyatı umumiyeye ittiba ettirilmek şartile hariçte tarik ve sair inşaatta kullanılmalarına müsaade edilmiş ve bu bapte ordu kumandanlıklarına harbiye nezareti celilesinden talimatı mahsusê gönderilmiş olduğundan, bilmuhabere talimatı mezkûre mucibince muamele ifası.

Dahiliye Nazırı

Talât

Naim's handwriting p. 15
copy of the decoded telegram
of Talaat: No orphanages for
Armenian children

copy of telegrams dispatched by
Talaat, no more right to Armenians
to live in Turkey

بیت

را خود تقاضا کرده و در حق متعلقه ^{الیه} آنرا نپذیرد
 کند و اندکی پیش از آنکه از آنجا دور شود
 او را بر اینها نمی بیند بود - . حیاته تنقاً اعطاء دارا حیاته
 وقت حرف ابید چه - ۲ به دهد - سوختن و سوختن الهیه منقاد -
 را خود تقاضا

را خود تقاضا ^{الیه} تا نخیزد حسب ولایت بازرانی
 هم خود را بکند خود نگیرد .

از نماند چون زنی از خنده بشکند ، چاکشویی عقدنامه
 فالد لیس و بویا بیده خدمت خود می شود ایده - ک شکسته
 هر عقدی در اینجه عقد - با نامی از بی اعطاء و بعضه دلایلی
 آنا - فعدنی مکه - اتمه اولدنی حاکم - اسباب خود را
 عقدش شده معاوله اشتناید او اولو ما نلویط طوغریه
 طوغری - منافی است نیرند نوند - ل لکونه خود را
 حله دو ندر لیس و عاومف آگاهی بر وقت فارموسند
 را نماند - . منافع دیک عبایع را حیاته و خبیر
 خود یکی طبی اوله خبیر - عاومف بود خود منافی

Dahiliye Nezaretinin Urfa mutasarrıflığına 28 Eylül

331 tarihinde keşide ettiği şifreli telgrafnamenin suretidir:

Öyle bir eytamhaneye lüzum yoktur, hissiyata tabaen iâşe ve idamei hayatlarına vakit sarf edilecek zaman değildir. Sevkleriyle inbası ehemmiyetle muntazırdır.

Dahiliye Nazırı

Talât

Dahiliye Nezaretinin 9 Eylül 331 tarihinde Halep vilâyetine yazdığı mahrem tahriratın suretidir:

Ermeniler için Türkiye arazisinde yaşamak, çalışmak gibi haklar temamiyle kaldırılmış, ve bu bapta hükümet bütün mesuliyeti kabul ederek, beşikteki çocuklarına varıncaya kadar bırakılmaması emrini ita ve bazı vilâyetta asarı faaliyesini müşahede etmiş olmadığı halde esbabı hâfiye dolayısıyla haklarında şimdilik muamelatı istisnaiye icra olunanlarının doğrudan doğruya menatıkı iskâniyelerine gönderilmeyerek her ne suretle ise Halepte dölendirilmiş ve hükümet ikinci bir zahmet karşısında bırakılmıştır. Menafii maddiyenin hasbel-cehalet hissiyatı vataniyeye galebe çalması tabii olacağından, hükümetin bu husustaki siyaseti muazamasını.

Naim's Handwriting p. 16

copy of the decoded telegram of
Talaat

copy of the decoded telegram of
Talaat

تقدیر بدیهه می باشد و همانند بوندی که در حیانت انیدند مدینه و بر برک
 ادراره حقا. لکن نادیده، چو کوه، و چو حوض هفتاد هزار اولوسه
 نیز سعی و ناله غیر منتظره بولرسود بویا بدید و آنچه مندره قبول ایدلای
 و سز بر چه شده در کلمات مناسبتی در سعادت حیانتیه انبار بر طبق
 برده بالواسطه باید بر ایالات اجزایه قضایه ای ادرارده. بلاد واسطه
 تأمین ایدیه بدیهه چنانچه بویا در بندار حلیه به اضافه اذاعه اوقاته
 بدین ویریه کنیز. مذلک امور سوزناکه مد اخوانی می لزمی
 اردو فرماندهان مغربیه و بد نظاره دیده شده نفی بریدند. بد غمزه
 اقدام ایدیه ما مورید فوئیده اندک انبریک مقصد حقیقی تک
 استعماله جنباری لزوم غنای و معنی و مدد تا بنجد و حصه
 منفه ایدانهای گمنامه در مدد

راخیزند
 خدمت

حب و لایق در افند نظار و ستاد

تاییدی منفه و نقد تا بنجد

معنی نایک نیک - بای خنده - انی صمد و اوقاف - رشاد
 اختراجه می غنقه - اجزای تصفیه و و تائید لازم و اشکال
 ما مور - ادر ذریه بوند - علیه رشک ادر دهی و صیبه

takdir edemeyeceği şhalinin bunları muhafaza ve siyanet
 etmelerine meydan vermeyerek oradan çıkarılmalarına kadın,
 çocuk, her ne olursa olsun, isterse meşe ve taba gayrî
 muktedir bulunsun, bu bap^ata hiç mazeret kabul edilmemesi,
 gösterilecek şiddet ve sürat metaibi seferiye⁽¹⁾ bilvasıta
 yaptırılan icraatı ifaiyeyi⁽²⁾ oralarda bilvasıta temin ede-
 bileceğinden, bütün mevcudiyetinizle çalışarak, izâeyi
 tem^amesi lüzümü["] ordu kumandanlıklarına harbiye nezareti["]
 celilesinden tamimen⁽²⁾ endişe etmeyerek, maksadı hakikinin
 istihsalına çalışmaları lüzumunun tebliği ve mesai masrufe
 netaicinin her hafta şifre ile inbası himmetinizden munta-
 zır^zdır.

Dahiliye Nazırı
 Talât

Halep vilâyetine Dahiliye Nezaretinin 3 Şubat 332
 tarihli şifre telégrafnamesi suretidir:

13

Mustafa Nail Beyin riyaseti tahtında eşhası malûme
 efkâr ve teşebbüsâtı ihtilâliyesi hakkında icrai tahkikat
 ve lâzıme istihsalına^e memuren Urfaya gönderilen hey^{et}
 oradaki vazifesini

- (1) ve sefaleti hayatiye itibarıyla başka yerlerde
 (2) bildirilmiştir. Bu hususta istihdam edilen memurine
 mes'uliyetten

Naim's handwriting p. 17

- copy of decoded telegram of Taloot,
- copy of the decoded telegram dispatched by Zeki Bey, Mutessarif of Der. Zor
- copy of the decoded telegram of Mustaph Abdalhalik to the Mutessarif of Aintab

بعد از آنکه در این کتاب در حواله های که در آن درج شده
بویژه حقیقت کمال و توحیح علی ایمنه شریف استی و از آن
ایجاب آید که در هر دو صورتی که در این کتاب

اخری از این حقیقت که در این کتاب بویژه حقیقت
توضیحی آورده است.

در این کتاب در حواله های که در آن درج شده
بویژه حقیقت کمال و توحیح علی ایمنه شریف استی

تفاوتی که در این کتاب در حواله های که در آن درج شده
بویژه حقیقت کمال و توحیح علی ایمنه شریف استی
ادواتی که در این کتاب در حواله های که در آن درج شده
بویژه حقیقت کمال و توحیح علی ایمنه شریف استی

بعد از آنکه در این کتاب در حواله های که در آن درج شده
بویژه حقیقت کمال و توحیح علی ایمنه شریف استی
ادواتی که در این کتاب در حواله های که در آن درج شده
بویژه حقیقت کمال و توحیح علی ایمنه شریف استی

Antep
 badel ikmai vilâyetiniz mülhakatından Ayıntap ve Kilis
 havalisinde de tetkikatta bulunacaklarından, teshil ve
 tevsii mesaileri esbabının şimdiden istikmâli lüzumunun
 icap edenlere mahremane tebliği.

Dahiliye Nazırı

Ahiren Ermeniler hakkında neşr^{Talât} olunan kitap heyyetin
 mahsulu tetkikatı olsa gerektir.

14

M
 Zor mutasarrıfı Zekinin Halep vilâyetine keşide ettiği
 31 Temmuz 332 tarihli şifreli telâgrafnamesinin suretidir:
 C
 Nezareti celileden tebelluğ ettiğim emirde Halepten
 sevkiyatın tehavvuffini müteakip burada mevcut olanların
 mahalli iskânlarının teptili işar^{bd} buyurulmakta olduğundan
 sevkiyatın daha ne zamana kadar devam edebileceğinin lûtfen
 işarı maruzdur.

Mutasarrıf

Zeki

15

Antep
 Halep vilâyetinin 11 Kânun^{Sani} 332 tarihinde
 Ayıntap mutasarrıflığına yazdığı şifreli telâgrafın suretidir:
 Sivas, Mamuret-ül-Aziz^a şhalisinden olup livanız
 dahilinde buldukları anlaşılın Ermenilerin oralarda
 yerleşmelerine meydan verilmiyerek, usulu malûmeyi mübelleğe
 dairesinde muamele ve neticesinin inbası.

Vali

(Mustafa Abdülhalik)

Naim's handwriting

توتون او خورده بولونه از منزل قدری اجیره و برتد
« اصول معلوم میند » تبیدی اول برطاری صانه در لوت
ابد - مدی لونه خده فضای قندو - قانمخالفتد اشعار
عطف بنیان منگرفند امیدهای جوانانده همد -
صدا و لایحه

هم لونه نای بی

لوا داخنده بایکد دوم قلمه ده برتد هدی اهل کلا
ولا بان مذکوره اکتبیده عددی به بوزنه بالغ اول
و آری فادیه و جوجیهه عباد - بولونا - اشعی معلوم
اصول معلوم میند در کوهه معاف کوه دره زرفینا
بودها عودیه انیمه اوده افراج اید که هدی قضای
مذکوره قانمخالفتد اشعار
~~.....~~

معه بونده رایج البتو کوه دوم خنده موجود به بوزنه قد -
تادیه و بونده نای ارخیل ارمو جی اول برتد
در رفت نمود انیمه و می خذ کوه دره زرفیه موزان
اول برتد هدی اشعار او ثوبتو (کی)

Bu telégraf o taraflarda bulunan Ermenilerin kâtilleri için verilmişti, "Usulu malümei mübelleğe" tabiri öldürülmesi manasına delâlet eder. Yedi gün sonra kazai mezkûr kaymakamlığının işarına atfen Ayntap mutasarrıflığından atideki cevapname gelmiştir:

Cevap-11 Kanunı Sani 332

Halep Vilâyetine

"Liva dahilinde yalnız Rumkalede birleştikleri anlaşılan vilâyeti mezkûre ehylisinden adedi beş yüze baliğ olan ve ekserisi kadın ve çocuktan ibaret bulunan eşhası malümenin usulu malümei mübelleğe dairesinde muhafız Kürtlere terfiken bir avdet etmemek üzere ihraç edildikleri kazai mezkûr kaymakamlığının işarından anlaşıldığı maruzdur."

Bundan demek oluyor ki Rumkalede mevcut beş yüz kadar kadın ve çocuktan ibaret Ermeniler emir mucibince öldürülmüşlerdir bir daha avdet etmemek ve muhafız Kürtlere sözlerinden öldürüldükleri izah olunuyordu.

Naim's handwriting

در وجه مدبریتی که صادر شد به اطاقه شماره
در وجه مدبریتی که صادر شد به اطاقه شماره ۴۴
نایب خود باز بخواهد کند اقدامات

موردند -

صفتها - ضمیمه مورب بر کیده اند متناوبه او را
مندی برقد - موه اولونامه ارشدك آنچه زبانی ضمیمه
اگر نیدید و اصل اولیسمه ~~مجلس~~ ضمیمه بولارده
اسباب طبعیه دره و خانه انجیدند - بعضی بیده دولایسمه
عده حفاظت مده اولاندك اده - عده موه در انجونه
نداید لازماتی زاید لای موه -

پوشند افنده آعلامیلا مختصت بود - کما موه و کما موه
بني طخت باستانك اودا موه موه بونی بولوبو - اده موه
اولوبو - اولوبو - اولوبو - اولوبو - اولوبو -

17

Muhacirin müdüriyeti umumiyesi muavinlerinden iskânî aşayir ve muhacireyn müdüriyeti 26 Şubat 332 tarihinde yazılan şifre telegrafnamenin suretidir:

Sanatkâr sıfatıyla Suriyeye gidenler müstesna olmak üzere şimdiye kadar sevk olunan Ermenilerin ancak rubu manatlık iskâniyeye vasil olabilmis, mütebakisi yolda esbabı tabiiyeden vefat etmişlerdir. Bazı sebepler dolayisile Halepten çıkarılamamış olanların da süratı sevkleri için tedabiri lâzime ittihaz edildiği maruzdur efendim.

Comment of Naim / Bu telegraftan anlaşılacak hakikat şudur: hükümeti merkeziyenin yani Talât Paşanın emir ve arzusu yerini buluyor. Ermeniler ölüyor, öldürülüyorlardı, resmen malûmat veriliyor.

Naim's handwriting

۶
 عہد دہلی بنیان حصہ دولتی رخدار انتہا تسلیم ہوا ہے و چونکہ
 ایچون برعکس ہر شخص افسر اولان از منی مکتوبینک بہ الہ وجود
 اساتند کہ افغان زبان بولتور مقصد سے حصول و اجا سوز
 اعطائے برافہا مقصد آید ۔ حال فرمودہ مولف بر طرف و حد
 بوعہ مذکورہ تحریکی زمان منقاری عدول انتہا دلہ بقدر
 مسکو و وکند حدیث قابلہ ۔ یہ بوندرک توند موجود بندہ
 خانہ در بیدارک زکبارہ از منہ نامہ برائے مولف
 راجہ جانیسی و بولابندہ محمد ام اولوزجہ مامور سیک
 بیغابی استحصا ایدہ بدرجہ ارباب حبت و عقیدہ اولوزجہ
 رفت آیدیں احمد توجہ اولوزجہ ۔ راضیہ ناری

پورکوزان قومیدی ۔ مدرسہ مدرسہ اورانہ ختیمی
 اراندہ آیدی ۔ خانہ کتبہ ، تیرہ باطلہ بولور
 بر حاضری بوفد ۔

حب و لایقہ

۷
 ۶۹۱
 اور اردہ الہ کجہ دلا بامہ قرہ ار مندینہ دہ ابر ختہ اسلی
 راضیہ ناری
 ای زی ۔ () بے لکھنؤ بی ۲۲۱
 ۱۹۱۵
 ۱۰۲

Asîrlardan beri bünyanı resini devleti rehnedar etmek emelile çalışmış ve hükümet için bir gayeyi mühimme şeklini almış olan Ermeni unsurunun izalei vücudu esasen mutasavverken, ilcaatı zaman bu tasavvuru mukaddesin husul ve icrasına imkân bırakmamaktaydı. Halı hazır bütün mevani ber taraf ve vatanın bu unsuru muzirden tahliyesi zamanı muntazırı hulül etmiş olduğundan müsamaha ve merhamet hislerine kapılmıyarak, bunların bütün mevcudiyetlerine hatime verilerek Türkiyede Ermenilik namının bırakılmamasına son derece çalışılması ve bu bapte istihdam olunacak memurinin bu gayeyi istihsal edebilecek erbabı hamiyet ve iffetten olmasına dikkat edilmesi ehemmiyetle tavsiye olunur.

Dahiliye Nazırı

(Talât)

18 Bu bir telegraf kopyası Müdüriyeti Umumiye Muavinleri evrakı kafiyesi arasındaydı. Ne zaman gelmiş, kime yazılmış, buna dair bir sarahat yoktur.

Numara 691. Halep Vilâyetine

30 Oralarda ele geçecek şarkiye Ermenilerinin tedabiri hâfiye ile imhaları.

23 Teşrinî Sani 331 (1915)

Dahiliye Nazırı

Talât

Naim's handwriting
copy of the ~~teleg~~ decoded telegram
of Talat No 723

بوکذاف اوزریند بولسب دارسی طرفده درین تحقیقده
 ای اولونده رفه بوکبد مخصوصاً موخباته بولسب انباش و بولارده
 هوری بر سورن انلاف اندرینده .
 حب و لایحه

۷۷۷

قضا صاحب جوانده اسطه ایدینه
 ارمدیک بلافانه مان منله اسطه نبریند نوقدن
 انبایسی ب کلامه اول ۷۷۱
 راجه بولور
 ص

بیدیه نبرده حب منله اسطه اولدوق حوا کولیه بولور
 مع جوبلر بکده دلوزدالی مش جوار ارنه خورنوله قری بولور
 اسطه اولونده حدن براده جالبه بولمندی بوکذاف
 اوزریند اطراف اسطه سوار زاندرور بولور
 درلو نقد بایله کولبدنه او ای در بولور انلاف ایدینه

page 42

Bu telegraf üzerine polis dairesi tarafından derhal tahkikat icra olunarak, bu gibiler mahfuzen sevkiyatı umumiyeye ittiba ve yollarda her biri birer suretle itlaf ettirilmiştir.

723

Halep Vilâyetine

19

Mukadema tehcirde Halep mıntakai iskân edilen Ermenilerin bila ifatei zaman menatıkı iskâniyelerine sevk ile ihbası.

3 Kânunı Evvel 331

Dahiliye Nazırı

Talât

Bidayeti tehcirde Halep mıntakası iskân olduğundan civer köylere bir çok muhacir yerleştirilmiş ve bu zavallı muhacirler artık kurtuldukları ümidiyle iskân olundukları yerlerde çalışmaya başlamışlardı. Bu telegraf üzerine etrafa ~~estersuar~~ jandarmalar çıkarılarak, bin türlü teaddiyat ile köylerden ihraç ve bir çokları itlaf edilmişlerdir.

p. 43

(eksesuar)

Naim's handwriting
copy of the decoded telegram of
Talast № 745

copy of the decoded telegram of
Talast № 762

حسب دلائل

۷۶۵

بعضی غرضها بریند اور از راه دولتش رفه مردم فاجده بی
صورت فواید آن و اوردن تنظیم و بوندن اورانند اورینا
فوندسته نود یچ اندکری سوینمده اولد بقده بوی
انهم مده نه در مندره امیری | ۱۱ | کاپور اولد

واقعه نام

زانا بوی اندانوبه بوس نامور راکم ایله مده ایله
حق اولغا فوندسته ایسی اطافده لایمی حورنده برز حد
ماوری بولوندریلدی ، نبدر جوب نکی کوراز
برکوه ، زامانه غایب نسی ، بوند خوی اوقد
بری بوزاره کورولمه ، خولدی . بوند خوی اوقد
اهمیت لبا اندی که نولف جنبه . نسبه الیه لیردی .

حسب دلائل

۷۶۶

موفیاد عمده ده قومونوی قدرته
۱۲ | کاپور اولد
قود اصلاحی انجمنیه بیار منبره منظره انجمنیه
هده ایزان روز منده نسی | ۱۱ | کاپور اولد
صفت

20

Bazı Ermeni gazeta^e muhabirinin oralarda dolaşarak bir takım faciayı musavver fotoğraf ve evrak tanzim ve bunların oranın Amerika konsolosuna tevdi ettikleri söylenmekte olduğundan, bu gibi eşhası muzirenin derdestleriyle imhaları.

11 Kanunⁱ Evvel 331

Dahiliye Nazırı

Talât

Zaten bu gibi işler için sivil memurlar istihdam edilmekteydiler. Hattâ Amerika konsoloshanesi etrafında daimî surette bir r^aşat (observateur) memuru bulundurulurdu. Bir gün Jamanak gazeta^esinin mi? başka bir ceridenin mi? muharrirlerinden biri burada görülmüş. Haber alındı, bunun tahar^risi o kadar ehemmiyet kesp ettiği tarife sığamaz. Nihayet ele geçmedi.

21

C. = Cevap. 2 Kânunⁱ Evvel 331.

Sevkiyatı umumiyeden kurtulmak fikrile kabulü Islâmiyet etmek istiyen Ermenilere menatıkı iskâniyelerinde ihtida etmeleri lüzumunun tebliği.

17 Kânunⁱ Evvel 331

Dahiliye Nazırı

Talât

Neim's handwriting

copy of the decoded telegram of
Talaat No 801

سوقیانده کسب نموده اند که با ، هر طرفه هر کس که بکند
 و فیاه خری حد کبی کرده به اسلام اولوز زده
 خود اولوز زده به به زده و واجب است بیدری
 بر اینست که اسلام قبول ایستاده - توانی اینچنین تقاضای
 اندیشه ایلی . بپوشانیدی .

حب و ولایت

۱۱۱
 با هم کسب نموده اند و انشاء الله
 منجم از بزرگ ده خاطر انچه لرزیده مودری تقدیر اجبه
 و بویابیده حبی تقاضای حیدر است و در حق ما اندازد بخت
 ایا اولونند . بچیند انبیا را که اولونند و خدیون
 آن انشاء الله ، آنکه قوت ما بیدنده موفود است
 منجم ما مودینه آنکه از می ایلی . خلافت کوی
 بوندک اهانت انچه لرزیده خود کرده باری ویدی
 بوند ابوزرین حفظ قوسیر کنگر بوندک اکبری انچه بندی
 بویابیده آنکه حفظ قوسیری خری بخت ، آنکه جهای یا شانه
 بول ان بندی اولونند . خود بخت یا شانه
 همزلفی انان انبیدر - بوند مندوز ما مودری

Sevkiyatın kesbi şiddet ettiği her tarafa her gün binlerce vefiyat haberi geldiği sırada, beşer İslâm oluruzda kultuluruz diye bazı zavallılar müracaat etmişlerdi, bir ikisinin de İslâmiyeti kabul edilmişti, tevali edince ^N nezaretten istizam ⁿ edildi, bu cevap geldi:

801

Halep Vilâyetine

22

Bilumum müessesat, şimendifer işletme ve inşaat umurunda müstahdem Ermenilerin de menatıkı iskâniyelerine sevkleri takarrur etmiş ve bu bap^ate ^H harbiye ^N nezareti ^C gelilesinden ordu kumandanlıklarına tebliğat icra olunmuştur. Neticesinin inbası.

26 Kânun⁹ Evvel 331

Dahiliye Nazırı

Talât

Gerek inşaatta, gerek işletme kumpanyasında mevcut memumrinin ekserisi Ermeniyⁱdi. Hükümet güya bunların ihanet etmelerinden korkarak bu emri verdi.

Bunun üzerine hat komiserliğinden bunların isimleri istenildi. Bu bap^ateki hat komiseri Hayri Beyin, gerek Cemâl Paşanın büyük insanîyetleri olmuştur. Mamafih Talât Paşanın haksızlığını itiraf etmelidir. Bütün şimendifer memurları

Naim's handwriting
copy of the decoded telegram of
Teleat no. 809

ارمنی اولی و ارمنی حفظه بود - نظام اجا ایلیکی
 هاله دره به نه دوام ایچ مضر بک انمانده بود مد
 کمال صداقت جاسمینه لطف بی با می شود . خطه ای بر طرفه
 حادنه ایلیکند -
 عبداللہ

۸۰۹
 قول بود برنده بنفایه فایله اولان انجی معلوم اجا دینک
 ضابطه اجنه طرفه کوردلوب قطره خرنه آذنی
 اب لکند - اولی بندن کمانه دقند آجقده
 بر اقصای صید توب اولونو - ۸۰۹
 طمس

فلاک . سفات . خنک بوزنج کون بدی کوز
 ارمنی اولی - بوند بود دره جدره کومره . طور
 خانی دلک . اینک اولمه . و جانه
 لری صید لایه حوله ایلی . اطمانه . او کز نا
 ضابطه بوندره لری کور بوزلر . مکتدینه باز و دردی
 بوی خ آلا - طمس یان بو جانیدنی بولورن جو افده
 اورند بر مع انب دی . حفظه نوله
 ما دردی . کت او ستم اور . او بوزلر
 کوزنی کت او ستم اور . او بوزلر
 ۱۰۴

Ermeni olduđu ve Ermeniler hakkında bu kadar mezalim icra edildiđi halde dört beş sene devam eden seferberlik esnasında bu adamlar kemali sadakatla çalışmaktan başka bir şey yapmamışlar, hattın hiç bir tarafında bir hâdise işitilmiştir.

809

Halap Vilâyetine

23

Yol boylarında yığılmış kalmış olan eşhası malûme ecsadının zabitanı ecnebiye tarafından görülüp fotoğraflarının alındığı işitilmekte olduğundan, bunların hemen defnile açıkta bırakılmaması ehemmiyetle tavsiye olunur.

29 Kânun-ı Evvel 331

Dahiliye Nazırı

Talât

Felâket, sefalet, hastalık yüzünden günde yedi sekiz yüz Ermeni ölüyor, bunlar yollarda çamurlara gömülmüş tuyuru vahşiye tarafından her tarafı delik deşik olmuş, vicdanı beşeri sızlatacak haldeydi. Alman, Avusturya zabitleri bu manzarlara görüyorlar, memleketlerine yazıyorlardı. Bunu haber alan Talât Paşa bu cinayetlerini bir kürek toprakla saklatmak, örtmek istedi. Fakat bu faciayı müellemeⁱyi kâinat altüst olsa unutturamaz, saklayamaz.

Naim's handwriting
copy of the decoded telegram of
Talaat No 820, to the governor-
rate of Aleppo

بو و عبداللوز خاطر بکذ خوشباندک زده اسلامدن ده

قلبدنی حیدر لوتوردی

حب ولا تینه

۸۰

بعد سنده حجه ارشدک فیه و سکراره اوغ انزله برده
خونجه خونری - بناحوه اسکا خیرینه موقدی تمبنا بنیغ

راحه عالی
صفا

اولوز - ۱ ، ۶ و ۷

یونفانده مفید ، فیه و سکراره اوغ انزله بنیغ مفید برده
بیاره انداختانجه ، اعانه رنی نامه ابدیه برده
اصف ، حوریه محترم ، بگور ایوبه خنجه و بو حوریه
مناعبه فیه بنیغ ایسه یقینم لجهی لولدره دولولوب

قال حیدر دی

Bu vicdansız manazır yalnız Hristiyanların değil,
İslâmların da halplerini sızlatıyordu.

820

Halep Vilâyetine

24

Badema şimalden gelecek Ermenilerin kasaba ve şehirlere
uğratılmıyarak doğrudan doğruya^a menatıklı iskâniyelerine
sevikleri tamimen tebliğ olunur.

4 Kânunu Sani 332.

Dahiliye Nazırı

Talât

Bu telégraftan maksat kasaba ve şehirlere uğranıldığı
takdirde bir parça istirahat etmek, iaşelerini temin edebi-
lecekleri, açlığa, mahrumiyete mahkûm, mecbur eylemek ve
bu suretle metaibi seferiyeye tahammül edilemeyeceğinden
tabii yollarda dökülüp kalacaklardı.

10/3
92/10/1
m. 10/1

Naim's handwriting

copy of the decoded telegram of
Talaat No 830, to the governo-
rate of Aleppo

ابونبیرہ فدائی تخر ایدہ بہ جہ حاکمہ بلونان
انہی مغلہ انیامہ طویلا نذریدہ رح اناری
تباخیرہ قخرہ زرفیقا سو خدی / ما پوری

رعدہ
طہ

صہ ایدم بو ایدہ اوزدہ بوی انضا نہ زدم
بوسہ ، نذافہ تھی بہ صرحی معنار اخادہ ایدیم
ابونبیرہ فدائی ایدیم؟ نخرہ در نہ بایندہ کی ہو حقد
نخرہ ای ز . دیہ در نہ بایندہ اعتباراً بوسہ جبہ دہ
اولومہ مگام ایدیمدی . نذیم اوسہ اولدی . سزده
اجیداً اتیانی نہ بہ دولدریلمہ اتیم نہ اولدی .
هیب اولدی ، ایچ اولدریدی .

f-39

830

Halep Vilâyetine

25

Ebeveynlerinin felâketini tahattur edemiyecek halde bulunan eşhası malûme eytamının toplattırılarak iaşeleri, mütebakilerinin kafilelere terfiken sevkleri. izamları

12 Kânunu Sani 332

Dahiliye Nazırı

Talât

fean

Zannedêrim bu bapta uzun boylu izahata lüzum yok.

Telegrafın şekli pek sarîh manalar ifade ediyor. Ebeveyninin felaketini iki, üç, nihayet dört yaşındaki çocuklar tahattur edemez. Demek dört yaşından itibaren bütün sübyan da ölüme mahkûm edilmişti. Nitekim öyle oldu. Meskenede açılan eytamhaneye doldurulan eytam ne oldu? Hepsi öldü, öldürüldü.

62 8

400

Naim's handwriting
copy of the decoded telegram of
Talaat No 840, ^{the} Governor of
Aleppo,
comment by Naim

ابتداءً ، ارباب موفقیه از انباء احدثه - خطا بودیدند
 از بی کسب خادیه و حقیقه عبارتند از حق الهی
 از بی اولی اهل است - که راه عدل بود الی نام
 موافق - بحکم مخالف نسبی سیدی چون ان اغوی
 ندیم اولی حقیقه اینه و لایحه با لایحه
 فوده مناظره کثیرند موفقیه بنده
 انبای کهنه منظره -

کذبیه اعزاف انیدی و جلا کبریا خادیه و حقیقه
 عبارته طقم زده الید - با بیم خادیه اولی بلدر
 و اورارده ایدم فادیه نه کی بر جندی فادیه
 ایددی - رحمت زبیر آدو؟ آجه برقا؟ زوالیه
 مومدیتده فورقو لومی؟ خادیه بودند فورقو ایزی دی
 زول ناخجی ، زول ناخجی استغاثی که در ملک

840

; Halep Vilayetine

26

İntilli, Ayran mevkilerinden itibaren Halebe kadar hat yollarında ekserisi kimsesiz kadın ve çocuktan ibaret kırk, elli bin Ermeni olduğu anlaşılmıştır. Güzergâhı askerinin böyle en mühim mevakiinde bir mecmâi sefalet teşkili müsebbipleri için en ağır cezayı müstelsim olacağından Adana vilâyetiyle bilmuhabere, hemân Halebe uğratmamaksızın karadan menatıkları iskâniyelerine sevkleriyle neticesinin bir haftaya kadar inbası ehemmiyetle muntazırdır.

16 Kânunu Sani 332

Dahiliye Nazırı

Talât

Kendisinin itiraf ettiği veçhile, kimsesiz kadın ve çocuktan ibaret bir takım zavallılar ne yapmağa kadir olabilirler? Ve oralarda aylarca kaldılar, ne gibi bir hareketleri müşahede edildi? Merhameti beşeriyeye avuç açmış bir kaç zavallının mevcudiyetinden korkulurmu? Hayır, bunlar korku için değil, Türk tarihini, Türk nasiyeyi istikbalini lekelemek,

Naim's handwriting

copy of the decoded telegram of
Talaat No 745, to the governor
of Aleppo

تا فریبی . الهیه بوزد لوی . بدی سزای
 صد ه بوجوه نهی اولدی . انانور کوندر لوی
 از نوری دره زانده ، طهت یا ساره می
 اسلامت ادر این بنه بدنی نظریه فریضه
 انار نه ، بابار نه موهب خدائی الهیه ، اوله
 طایفه نیم طهه بوی سجدی ده اولد و شکره چای سجادیه
 قوم برینت تاریخی که لریه مو قاج خانی عجم
 نسبت نهی بر اسمه بار ایدیه جلد
 عبد ولایت

۷۹۵
 انحصار معصوم نه معانی سید . ایدیه حصدی نظام
 بیانی صادی نند از ک قبولده بایس بوجوه
 حقیقه نبره او را انجو سید دره اخلاص را فی موجب
 در عطف سنده خلیج ایدیه حقوقی مناصه ای نیزه
 در روز زود و فریبی
 ۱۱۵

Ermenilik neslinin ortadan kalkasına çalışmak fikrinden başka bir şey değildir.

845

Halep Vilâyetine

27

16 Kanunu Sani 332 tarih ve 840 ^{u a r u} nomerolu şifreli telegrafnameye zeyldir:

Intilli ve Ayran nevkilerinde bırakılmış olan Ermenilerin inşaatta müstahdem olanlarının neticei inşaata kadar tehiri sevkleriyle ailelerinin birlikte ikametleri caiz görülemediğinden, onların Halep civarındaki kurayı münasibeye muvakkaten ve mütebaki kimsesiz kadın ve çocukların işarı sabık vechile süratı sevkleri.

rtu 62 28 (muabutt, mu 840 8)

Naim's handwriting
comment of Naim

~~DH~~

بوندن بر حوضه بوش ^ع لری خاصه خانه عبدلزلدی .
 گوید راه اسطه اولونه عقدهی . اسدی بازلدی
 دفتاری بامدی . زوالید امید لزلدی .
 فطه میدره امید . بیسی بر حوضه بوندی معتبه نه
 انجا در بیور . بامدی کار کویا
 صفا بیور .
 سکه کویور . پانگی دازه کویور . اراده کونز
 کیده . انجا سکه بوزوم قلمه ، چونده
 انجا ویره ندر انکی کوه کز بدین سندنو
 انجوسه وخته کویور . بیجا نه بزم قدیه
 وقیزا بیلدره اهلیه ، راندارم ننگ اخلاصه
 سمدانبینه قزیه اولویور .
 فوجری ، بباری ، قردکوی اردو خدمتده ، بزم
 باب وطنه تخمینه جالبور ، برده ، قیزان
 کهدی بباد ایلیور . اولدر کویور .

Bunların bir çoklarının aileleri kabile kabile Halebe getirildi, köylerde iskân olunacaklardı. İsimleri yazıldı, defterleri yapıldı. Zavallılar ümitlendirildi, fakat beyhude ümit. Polis bir taraftan bunları memleketten çıkarıyor, istida veriyorlar, bu istidalar güye muamele görüyor, bir iki daireye gidiyor, aradan günler geçiyor, istidaya muameleye "luzum kalmamış, çünkü istidayı verenler iki gün sonra kendilerini meskeninin ağuşu vahşetinde görüyorlar. Bu biçare kimsesiz kadın ve kızlar yollarda ahalinin, jandarmanın intirasat şehvaniyesine kurban oluyor. Kocaları, babaları, kardeşleri ordu kizmetlerinde bizimle beraber vatanın tahlisine çalışıyorlar, beride kızları gelinleri berbat ediyorlar, öldürüyorlar.

Numara 847.

Halep Vilâyetine ;

16 Kanunusani 332 ta-

rih ve 840 numaralı Şif-
reli telgrafnameye zeyildir.

İnhilli ve Ayraç

meskilerinde bırakılmış
olan Ermenilerin inşaat
ta müstahdem olan-
larının neticein in-
şaatı kadar tehiri
sevkleriyle ailelerinin
birlikte ikametleri
caiz görülmediğinden,
onların Halep civarın-
daki kuray münasi-
beye muvakkaten ve
mütebaki kimsesiz
kadın ve çocukların
işare Sabik veçhile
süratı sevkleri.

Comment of Naim

Halice p. P-10 (2)

Bunların bir çoklarının
aileleri kabile kabile
Halice getirildi, köylerde
iskân olunacaklardı. İsim-
leri yazıldı, defterleri
yapıldı. Zavalılar ümitlen-
dirildi, fakat bey hude
ümit. Polis bir taraftan
bunları memlekette çıkar-
ıyor, istida veriyorlar,
bu istidalar güye muamele
görüyor, bir iki daireye
gidiyor, arada günler
geciyor, istidaya muame-
leye lüzum kalmamış,
çünkü istidaya verecekler
iki gün sonra kendilerini
meskenenin ağuşu
vahşetinde görüyorlar.
Bu biçare kimsesiz
kadın ve kızlar yollarda
ahalinin, jandarmancın
intirasat, Serhanâyesine

Naime 1940 (3)

Kocaları, babaları,
kardesleri ordu kizmet
lerinde bizimle beraber
vatanın tahlisine çali
şıyorlar, beride kız
ları, gelinleri berbat
ediyorlar, öldürü -
yorlar.

Naim's handwriting

copy of the decoded telegram of
Talaat No 860, ordering to
kill all Armenian males

بکبدک من لربى حب جازنده اطمانه ابر ل
رین نظاره از ناره صد و اندیه می توفاید
و بر دیدای کرمی البور
حب و لایه

۳۰۰
۳۰۰
کندید با لافه کندیدینه النی و اتدیر بر خند
تفرجه او کبدک ده همی خنده اطمانه ریند سو و
افاده ایده
راضی
طمنه

نه خد خوب
خار حقی
خونده نظاره
فای شایب
صدده
البرخه
ار سید حقه

Bu gibilerin ailelerini Halep civarında iskân ettirin
 diyen nezaret az zaman sonra atıdaki telegrafıle verdiği emri
 geri alıyor:

860 Halep Vilâyetine

28

C. = Cevap 27 Kânunu Sani 332,

Erkeklerinin bilahere kendilerine iltihak ettirilece-
 ğinin tefhimiyle, o gibilerin de he^eman manatıkı iskâniyelerine
 sevk ve izamları.

2 Şubat 332

Dahiliye Nazırı

Talât

Ne kadar ğarip^o, bir kere buranın bu gibi aileler kala-
 cakmı, gidecekmi? diye istizanı luzumsuz ^ıadı, çünkü nezaret
 o gibilerin Halep civarındaki kurai münasibeye iskânlarını
 evvelce emretmiş ^{ti}idi. Sonra da nezaretin verdiği bu emri kale
 almayarak, "sevk edin" demesi gösteriyor⁽ki Ermeniler hakkında
 hükümetin kalbinde ^e ^{hum} ^{tarahım}

Kal mamış bir,

Naim's handwriting

copy of the decoded telegram of
Talakat No 853 to the Governor
of Aleppo.

Comment of Naim

حسب ولایت

۸۵۴

مقام؟ صحابه و ائمه بصره مشهوره و شریعی امدادیه
 انبیا و ائمه معجزه آئینیه انبیا نبیه مؤتمنه لبقه
 برنی تولد انبیه علی اولاده بر حکم انبیا صلوات
 علیه و آله امانت را قبول مصارف زائده اختیاری
 موافق رعد... بر کسب کسوف قیاسه خافیه زینت زینتاً
 این؟ و شریعی... امانت اید بملکه اولادین راه
 نبیا... اخیره موجب سوسه انبیا...
 در ائمه و اولاد

نه قدر نفسیه و حتران... در نیایه از من اولاد و همه همند
 زینت زینت... حکم زودند صدق بید جعدی
 رفت در نبود کوز و نوب... نیامه عقده مردم

kalmamıştır.

br 32

29

853

Halep Vilâyetine

Mühtacı himaye ve iâşe binlerce muhacirin ve şuhedai eytam ve aramile mevcut iken, [^] atiyen yine mazarattan başka bir şey tevlit etmeyecek olan bir takım eşhası malume metrukâtı tufeyliyesinin iâşeleri için mesarifi zaide ihtiyarı muvafık değildir. Bu gibiler sevkiyat kafilelerine terfiken ihraç ve şimdiye kadar iâşe edilmekte olanların da tebliğatı ahire mucibince Sivasa ^Z ikamları.

23 Kânunu Sani 332

Dahiliye Nazırı

Talât

Ne kadar müdhîş merhametsizlik? Dünyaya Ermeni olarak gelmekten başka bir günahı olmayan bir takım zavallı masumların ⁱ yeyecekleri bir lokma ekmek çok görülüyor, yaşamak ^P hakkından mahrum bırakılıyorlardı.

Am br 12 (Günbr br) Am günbr br

(113)

Naim's handwriting

Comment

اور غافلانه نغیر بود۔ برای۔ مادامی۔ طه ایدوم
 ای مادام خوف اوله بود۔ برای بوز اطفال معصومی
 طویلانه، طویلانه، طویلانه، طویلانه بافته
 مود اندی بودی۔ برکت والی فی فیذد بود۔
 مع جوبه داره ای اعضا اید بودی۔ فقط اصفه
 برین سو بود بودی۔
 لورمندی مادام بود جفته۔ بران منفی ار از اید بود۔
 اوندی بنامه نبودی۔
 تمامت بوده۔ برین بودی۔ برین بودی۔
 طویلانه چه اوراده بود بر اینانی نه اید بود۔
 اوراده باقیه جفته دسی۔ منفی بودده
 بودی۔ لری اولدیر و ایدی۔ منی بودن
 مود داره سنه سه مامو۔ ایدیم۔ جفته زه
 مامو۔ مامو و رانجید ارکھی۔ جفته، اوراده
 عجله بود۔ کوندیر جفته دسی۔ به ارکھی دہ
 او خور اصفم۔ اورده دم مع جوبه داره
 خودجانی ننگه ی۔ نای خصصه به بودی

O zemanlar insaniyet perver bir Alman madaması-zan-
nederim ismi madam Ruh olacak, bir iki yüz atfâli masumei
toplamaş, toplattırmaş, hükümet bu yetimleri bakmağa sevk
ediyordu, bu merhamet valiyi kızdırıyor, muhaciri'n dairesini
igdeb ediyordu, fakat açıktan bir şey söyleyemiyorlardı,

Bu merhametli madam bu çocukları bir ana şafakatını
ibraz ediyor , onları yaşatmak istiyordı.

Hükümet buna da bir hile buldu, bu yetimler Sivasta
toplanacak, orada büyük bir eytamhane açılıyor, orada bakı-
lacaklar dedi. Maksadı yollarda bu biçareleri öldürmekti,
hattâ bunların sevk ve idaresine ben memur edildim. Çocuklar
trenle memuru mahsus vedayetile Ereğliye gelecekler, oradan
arabalarla Sivasa gönderileceklerdi. Ben Ereğliye oturaktım,
o sırada muhaciri'n dairesinin tahsisatı tükenmişti, yeni
tahsisat bekleyordu,

Naim's handwriting
copy of the decoded telegram of
Talbat No 745

تا خرابی . الیه بوزد لای . بدی سزای
 صد ه بوجوه نهی اولدر استانور کوندر لای
 از نوری دره زانده ، طنت یاشاره می
 اسلامت ادر این نیه بدی نفعی غیفتد -
 انار نه ، با بار نه صید فدانی طمه ، اوله
 طمه نیم طمه بوی بیدی ده اوله و نیمه چایبازی
 فوج برینا تاریخی که لایه مو قاج خالی عجب
 نسبت نهی بر اسه باد ایدیه جلد
 عبداللایه

۷۹۵
 انحصار معارف نه معارف لایه . ایدیه جعدی نظم
 بیانی صادی نند از ک قولده یاسی بوقر ده
 مخفی نزه او ش انچه بیداره اضا از ما فی موجب
 در صفت مستدره مناج ایدیه حقوقی مناجه استانور
 در روز زود بزیستی / ...
 ۱۱۵

33

32 34

teehur etti, iş bozuldu. Yedi sekiz ay sonra, bu çocuklar nasıl oldu ise, İstanbula gönderildiler. Eger bu emri veren zatta Talât Paşada hissi İslâmiyet olsaydı, nik ve bedni, emrile zulmiyle yetim kalmış bu gibi bokesleri de öldürmeğe çalışmazdı. Koca bir milletin tarihini lekeleyen şu bir kaç zalimi, beşeriyet acaba ne gibi bir isimle yad edecek?

30

745

Halep Vilâyetine

Eşhası malümenin makamata keşide edecekleri tazallumî hal ve şikayetleri havi telegrafların kabulünde^e beis yoksa^e, tahkikiyle^e uğraşmak beyhude izaei zamanı mucip olacağından, müstekilere zay edilen hukuklarının menatığı iskâniyelerinde aramaları lüzumunun tebliği.

9 Kânunu^{evvel} Sani 331

Dahiliye Nazırı

Talât

Naim's comment

Bu şifrenin sebebi vurudu şu olacak:

Vilâyete, muhacirinin dairesine bazı yerlerden şikâyet telegrafları gelirdi. Vilâyet Halep merkez posta ve telegraf büş müdürüyetine bu gibi telegrafların kabul edilmemesi hakkında mahrem bir tezkere yazdı.

Demek ki baş müdür de telegraf nezaretine yazmış, nezaret Talât Paşaya müracaat etmiş, öyle ya kabulunda ne mahzur olacak? varidatı devlet artar. Fakat ehemmiyet vermemeli, çünkü Ermenilerin artık şu vatanda hakları kalmamış, onlar için yaşamak hakkı iptal edilmiştir, ölüme mahkûm olanların şikâyetlerinin ne tesiri olabilir? Bu şikâyetler mezardere gelen seslere benzerdi. Hükümet bu seslerden tavehhüs eder, bunları dinlemek onun için bir mesele idi, dinlemeyezdi... Hasılı bu gibi hadsiz hesapsız cinayetler karşısında ağlamayan kalmadı...